

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİCİLİĞİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN SEÇİLMESİ VE
YETİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN ALGI VE BEKLENTİLER
(İZMİR İLİ ÖRNEĞİ)

Neşe DİŞSİZ

İzmir
2009

T.C.
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ VE DENETİCİLİĞİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN SEÇİLMESİ VE
YETİŞTİRİLMESİNE İLİŞKİN ALGI VE BEKLENTİLER
(İZMİR İLİ ÖRNEĞİ)

Neşe DİŞSİZ

Danışman
Yrd. Doç. Dr. Yaşar YAVUZ

İzmir
2009

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmesi ve Yetiştirilmesine İlişkin Algı ve Beklentiler (İzmir İli Örneği)” adlı çalışmanın, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

21.05. 2009

Neşe DİŞSİZ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne

İşbu alışma, j¼rimiz tarafından.....Eğitim Bilimleri.....

..... Anabilim Dalı

.....Eğitim Y¼netimi ve Deneticiliği..... Bilim Dalında

Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

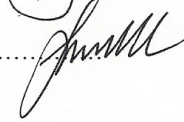
Başkan : Yrd. Doç. Dr. Necip BEYHAN

¼ye : Yrd. Doç. Dr. Yaşar YAYUZ

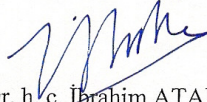
¼ye : Yrd. Doç. Dr. Semiha SAHİN

Onay

Yukarıda imzaların, adı geçen ¼retim ¼yelerine ait olduğunu onaylarım.

12./06/2009

Prof. Dr. h.c. İbrahim ATALAY
Enstit¼ M¼d¼r¼

YÜKSEK ÖĞRETİM KURULU DÖKÜMANTASYON MERKEZİ
TEZ VERİ FORMU

Tez No:

Konu Kodu :

Üniv. Kodu :

Tezin Yazarının

SOYADI : DIŞSİZ

Adı: Neşe

Tezin Türkçe Adı : İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmesi Ve Yetiştirilmesine İlişkin Algı Ve Beklentiler (İzmir İli Örneği)

Tezin Yabancı Dildeki Adı : The Perceptions And Expectations Of Primary Education Supervisors According To Their Process Of Selection And Training

Tezin Yapıldığı

Enstitü : Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Yılı : 2009

Tezin Türü :

1 -Yüksek Lisans (X)

2 – Doktora

3 - Tıpta Uzmanlık

4- Sanatta Yeterlilik

Dili : Türkçe

Sayfa : 107

Referans No: 339950

Tez Danışmanın

Ünvanı, Adı Soyadı : Yrd.Doç.Dr. Yaşar YAVUZ

Türkçe Anahtar Kelimeler :

İngilizce Anahtar Kelimeler :

1- İlköğretim Müfettişi

1- Primary Education Supervisor

2- Seçilme ve Yetiştirilme

2- Selection And Training

3- Algı ve Beklenti

3- Perception And Expectation

Tarih : 12/06/2009

İmza :

ÖNSÖZ

Bu araştırma, Türkiye'deki ilköğretim müfettişlerinin seçilmesi ve yetiştirilmesine ilişkin algı ve beklentileri ölçmek amacıyla yapılmıştır. 2008-2009 eğitim-öğretim yılında İzmir ilinde görevli ilköğretim müfettişlerinin bu konudaki algı ve beklentileri belirlenmiştir. Hedeflenen bu çalışmayla Türkiye'deki ilköğretim müfettişlerinin daha iyi yetişmiş adaylar arasından seçilmesi ve bununla birlikte daha kaliteli bir eğitimin en iyi şartlarda, en iyi olanaklarla müfettişlere verilmesinin sağlanmasıdır. Müfettişlerin iyi eğitim görmüş kişilerden oluşmasıyla denetim sisteminin kalitesinin artması, dolayısıyla müfettişlerin rehberlik ve yardımda bulunacakları yöneticilerin, öğretmenlerin ve diğer personelin daha iyi yetişmesi anlamına gelmektedir. Bu zincirleme şekilde gelişen sistemden en son etkilenen grup ise öğrencilerdir. Onlar da iyi yetişmiş öğretmenlerin ellerinde Türkiye için aydınlık bir gelecek demektir.

Bu düşüncelerle devam ettiğim öğretmenlik mesleğimde yüksek lisansı tamamladıktan sonra eğitim müfettişi olma yolunda ilerlemeyi planlamaktayım. Bu amaçla çalıştığım yüksek lisans tezinde, araştırmanın uygulandığı İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nde görevli İlköğretim Müfettişleri'ne yoğun çalışma tempoları arasında vakit ayırıp, kendilerine sunulan ölçekleri içtenlikle yanıtladıkları için; Necla Şahin Fırat, İdris Şahin, Yrd.Doç.Dr. İrfan Yurdabakan, Yrd.Doç.Dr. Ali Aksu, Yrd.Doç.Dr. Yunus R. Zoraloğlu, Yrd.Doç.Dr. Semiha Şahin'e araştırmanın çeşitli aşamalarındaki yardımlarından dolayı teşekkür ederim.

Uzun süren araştırma döneminde bana her konuda destek olan, yardımlarını esirgemeyen sevgili annem, babam, kardeşim ve eşime, ilk yaşında birlikte oynama zamanını harcamak zorunda kaldığım biricik kızım Selin'e, onları çok sevdiğimi söyleyerek gönülden teşekkür ederim.

Araştırmamda bana her zaman içtenlik, hoşgörü, bilgi ve deneyimleriyle yardım eden, yol gösteren, önerileriyle eksikliklerimi tamamlayan çok değerli hocam Yrd.Doç.Dr. Yaşar Yavuz'a en içten duygularımla teőekkürlerimi sunarım.

Mayıs, 2009

Neşe DİŞSİZ

İÇİNDEKİLER

Yemin Metni.....	iv
Değerlendirme Kurulu Üyeleri.....	v
T.C. Yüksek Öğretim Kurulu Tez Merkezi Tez Veri Giriş Formu.....	vi
Önsöz.....	vii
İçindekiler.....	ix
Tablo Listesi.....	xii
Şekil Listesi.....	xv
Özet.....	xvi
Abstract.....	xvii

BÖLÜM I

GİRİŞ.....	1
Problem Durumu.....	1
Eğitimin Tanımı ve Türleri.....	1
Eğitim Denetimi	3
Eğitim Denetimini Gerektiren Nedenler.....	4
Çağdaş Eğitim Denetimi.....	5
Türkiye’de Eğitim Denetimi.....	8
İlköğretim Müfettişlerinin Seçilme Süreci.....	9
İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilme Süreci.....	12
Amaç ve Önem.....	14
Problem Cümlesi.....	14
Alt Problemler.....	14
Sayılılar.....	15
Sınırlılıklar.....	15
Tanımlar.....	16
Kısaltmalar.....	16

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR.....	17
-----------------------------------	----

BÖLÜM III

YÖNTEM.....	28
Araştırma Modeli.....	28
Evren ve Örneklem.....	28
Veri Toplama Araçları.....	30
İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmesine İlişkin Algı ve Beklentiler Anketi.....	33
İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmesine İlişkin Algı ve Beklentiler Anketi.....	34
Veri Çözümleme Teknikleri.....	34

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR.....	36
Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	36
Birinci Alt Probleme İlişkin Yorum.....	40
İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	47
İkinci Alt Probleme İlişkin Yorum.....	48
Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	48
Üçüncü Alt Probleme İlişkin Yorum.....	49
Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	50
Dördüncü Alt Probleme İlişkin Yorum.....	53
Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	53
Beşinci Alt Probleme İlişkin Yorum.....	56
Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	56
Altıncı Alt Probleme İlişkin Yorum.....	59
Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	60
Yedinci Alt Probleme İlişkin Yorum.....	62
Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	63

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Yorum.....	67
---	----

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	70
Sonuçlar.....	70
Tartışma.....	73
Uygulayıcılar İçin Öneriler.....	75
Araştırmacılar İçin Öneriler.....	75
KAYNAKÇA.....	76
EKLER	
Araştırma İzni.....	79
İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmesine ve Yetiştirilmesine İlişkin Algı ve Beklentiler Ölçeği.....	81

TABLO LİSTESİ

Tablo 1	Örneklem Grubunun Müfettişlik Kıdemine Göre Dağılımı	29
Tablo 2	Örneklem Grubunun Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı	29
Tablo 3	Örneklem Grubunun Branşa Göre Dağılımı	30
Tablo 4	Örneklem Grubunun Katıldığı Yönetim ve Denetimle İlgili Kurs ve Seminerlerin Sayısına Göre Dağılımı	30
Tablo 5	İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Algıları Ve Beklentileri	36
Tablo 6	İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Algıları ve Beklentileri	39
Tablo 7	İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Algı ve Beklentilerinin Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları	47
Tablo 8	İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirmelerine İlişkin Algı ve Beklentilerinin Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları	48
Tablo 9	İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Algılarının Müfettişlik Kıdemlerine Göre Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları	50
Tablo 10	İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Algılarının Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımları	51
Tablo 11	İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Algılarının Öğrenim Durumlarına Göre Varyans İstatistiği Sonuçları	51
Tablo 12	İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Algılarının Branşlarına Göre Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları	51
Tablo 13	İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Algılarının Katıldıkları Kurs Ve Seminer Sayısına Göre Dağılımı	52
Tablo 14	İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Algılarının Katıldıkları Kurs Ve Seminer Sayısına Göre Varyans İstatistiği Sonuçları	52
Tablo 15	İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Beklentilerinin Müfettişlik Kıdemlerine Göre Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları	53

Tablo 16 İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Beklentilerinin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı	54
Tablo 17 İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Beklentilerinin Öğrenim Durumlarına Göre Varyans İstatistiği Sonuçları	54
Tablo 18 İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Beklentilerinin Branşlarına Göre Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları	55
Tablo 19 İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Beklentilerinin Katıldıkları Kurs Ve Seminer Sayısına Göre Dağılımı	55
Tablo 20 İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Beklentilerinin Katıldıkları Kurs Ve Seminer Sayısına Göre Varyans İstatistiği Sonuçları	55
Tablo 21 İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Algılarının Müfettişlik Kıdemlerine Göre Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları	57
Tablo 22 İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Algılarının Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı	57
Tablo 23 İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Algılarının Öğrenim Durumlarına Göre Varyans İstatistiği Sonuçları	57
Tablo 24 İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Algılarının Branşlarına Göre Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları	58
Tablo 25 İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Algılarının Katıldıkları Kurs Ve Seminer Sayısına Göre Dağılımı	58
Tablo 26 İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Algılarının Katıldıkları Kurs Ve Seminer Sayısına Göre Varyans İstatistiği Sonuçları	59
Tablo 27 İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Beklentilerinin Müfettişlik Kıdemlerine Göre Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları	60
Tablo 28 İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Beklentilerinin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı	60
Tablo 29 İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Beklentilerinin Öğrenim Durumlarına Göre Varyans İstatistiği Sonuçları	61

Tablo 30 İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Beklentilerinin Branşlarına Göre Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları	61
Tablo 31 İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Beklentilerinin Katıldıkları Kurs Ve Seminer Sayısına Göre Dağılımı	62
Tablo 32 İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Beklentilerinin Katıldıkları Kurs Ve Seminer Sayısına Göre Varyans İstatistiği Sonuçları	62
Tablo 33 İlköğretim Müfettişlerinin Hizmetiçi Eğitim Programında Yer Almasını Gerekli Gördükleri Hukuk Alanındaki Derslerin/Konuların Dağılımı	63
Tablo 34 İlköğretim Müfettişlerinin Hizmetiçi Eğitim Programında Yer Almasını Gerekli Gördükleri Kamu Yönetimi Alanındaki Derslerin/Konuların Dağılımı	64
Tablo 35 İlköğretim Müfettişlerinin Hizmetiçi Eğitim Programında Yer Almasını Gerekli Gördükleri Eğitim Bilimleri Alanındaki Derslerin/Konuların Dağılımı	65
Tablo 36 İlköğretim Müfettişlerinin Hizmetiçi Eğitim Programında Yer Almasını Gerekli Gördükleri İşletme Yönetimi Alanındaki Derslerin/Konuların Dağılımı	66
Tablo 37 İlköğretim Müfettişlerinin Hizmetiçi Eğitim Programında Yer Almasını Gerekli Gördükleri Ekonomi Alanındaki Derslerin/Konuların Dağılımı	66
Tablo 38 İlköğretim Müfettişlerinin Hizmetiçi Eğitim Programında Yer Almasını Gerekli Gördükleri Sosyoloji Alanındaki Derslerin/Konuların Dağılımı	66
Tablo 39 İlköğretim Müfettişlerinin Hizmetiçi Eğitim Programında Yer Almasını Gerekli Gördükleri Teftiş Alanındaki Derslerin/Konuların Dağılımı	67

ŒEKİL LİSTESİ

Œekil 1 Denetim, Ögeleri, İliŒkileri

4

ÖZET

Bu araştırmanın amacı İzmir ilinde görev yapan ilköğretim müfettişlerinin seçilme ve yetiştirilme sürecine ilişkin algı ve beklentilerini belirlemektir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen “İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmesi ve Yetiştirilmesine İlişkin Algı ve Beklentiler Ölçeği” kullanılmıştır. Ölçek beş dereceli likert tipinde bir ölçektir. İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde 2008-2009 eğitim-öğretim yılında görev yapan 141 ilköğretim müfettişine uygulanmıştır. Uygulama sonucunda geri dönen anketler arasından tam olarak yanıtlanan 105 anket araştırma kapsamında kullanılmıştır.

Araştırma sürecinden elde edilen bulgular özetle aşağıdaki gibidir:

1. İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ve yetiştirilmelerine ilişkin algıları ve beklentileri “kısmen katılıyorum” düzeyindedir.
2. İlköğretim müfettişlerinin seçilmeleri konusundaki algı ve beklentileri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.
3. İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmeleri konusundaki beklentileri algılarına göre daha yüksektir.
4. İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ve yetiştirilmelerine ilişkin algıları ve beklentileri arasında müfettişlik kıdemlerine, öğrenim durumlarına, branşlarına ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı bir farklılık yoktur.
5. Hizmetiçi eğitimde daha çok hukuk, kamu yönetimi, eğitim bilimleri ve teftiş alanlarındaki derslere ağırlık verilmesi gerekli görülmektedir.

ABSTRACT

This research aims at determining the perceptions and expectations of primary education supervisors according to the process of their selection and training.

Created by the researcher, “the perceptions and expectations scale of primary education supervisors according to the process of their selection and training” was used for collecting data. The scale is five degree likert type. In the academic year 2008-2009, the scale has been applied to 141 primary education supervisors who work for the Izmir Provincial Directorate of National Education. Among all the questionnaires which were handed in at the end of the research, 105 fully-answered questionnaires were used in the process of the research.

Below is the summary of the results:

1. The perceptions and expectations of primary education supervisors according to the process of their selection and training is in the degree of “partial agreement”.
2. There is not a significant difference between the perceptions and expectations about the selection of primary education supervisors.
3. The expectations towards the training of primary education supervisors are higher than their perceptions.
4. There is not a significant difference between the perceptions and expectations about the selection and training of primary education supervisors according to their supervisorship priority, educational level, department and the number of classes and symposiums they had attended.
5. It is significant to focus more on Law, Public Management, Educational Sciences and Supervision lessons during the In-Service-Training sessions.

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde dayanağı olan alanyazın incelenmekte; araştırma problemi ve alt problemleri, amaç, sayıtlar, sınırlılıklar, tanımlar, kısaltmalar gibi araştırmanın genel yapısına ilişkin bilgilere yer verilmektedir.

Araştırmanın problem durumu ortaya koyulurken, öncelikle eğitimin tanımı ve türleri, daha sonra eğitim denetimi (teftiş) üzerinde durulmaktadır. Eğitim denetimini gerektiren nedenler kısaca açıklandıktan sonra çağdaş eğitim denetimi ve çağdaş eğitim denetiminin dayandığı ilkeler açıklanmaya çalışılmıştır. Türkiye’de eğitim denetimi de ele alındıktan sonra araştırma probleminin ana kısmı olan ilköğretim müfettişlerinin seçilme sürecine ve arkasından ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilme sürecine yer verilmiştir.

Problem Durumu

Eğitimin Tanımı ve Türleri

Eğitim, çocuklara, ergenlere ve yetişkinlere kazandırılacak zihinsel ve bedensel yeteneklerin tümünü kapsayan her çeşit yetiştirmedir(Adem, 1981, 2). Veya en genel tanımıyla eğitim, bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istendik değişme meydana getirme sürecidir(Ertürk, 12; Sönmez, 2006: s. 11’deki alıntı). Diğer eğitim tanımları ise;

Eğitim, yeni kuşakların toplum yaşayışında yerlerini almak için hazırlanırken, gereken bilgi, beceri ve anlayışlar elde etmelerine ve kişiliklerini

geliştirmelerine yardım etme etkinliğidir (Oğuzkan, 46; Başaran, 1996: s. 172'deki alıntı).

Eğitim, önceden saptanmış amaçlara göre insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkiler dizgesidir (Oğuzkan, 46; Başaran, 1996: s. 173'deki alıntı).

Eğitim beşikten mezara kadar, yani ömür boyu devam eder. Herkesin yaşamın her anından öğrenebileceği bir şeyler vardır. Bu öğrenme kasıtlı veya kasıtsız olabilir. Genel olarak eğitim iki kısımda incelenmektedir: Örgütlenmiş (formal) ve örgütlenmemiş (informal) eğitim. Bireyin bir meslek kazanmasını sağlamak, zihinsel yeteneklerini arttırmak, ona bir şeyler öğretmek amacıyla yapılan eğitim türü formal eğitim olarak adlandırılır. Formal eğitim, planlı ve kontrollüdür. Bireyden beklenen davranışlar kazandırılır, beklenmeyen davranışlar yok edilir. Formal eğitim, örgün eğitim ve yaygın eğitimden oluşur.

Örgün eğitim, amaca göre hazırlanmış programlarla okul çatısı altında, belirli yaş grubundaki ve aynı seviyedeki bireyler için yapılan düzenli eğitimidir. Okul öncesi eğitim, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsamaktadır. Okul öncesi eğitim; isteğe bağlıdır ve ilköğretim çağına gelmemiş 36-72 ay grubundaki çocukların eğitimini kapsar. Okul öncesi eğitimin amacı; çocukların bedensel, zihinsel, duygusal gelişimini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını, onların ilköğretime hazırlanmasını, koşulları elverişsiz çevrelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratılmasını, Türkçe'nin doğru ve güzel konuşulmasını sağlamaktır. İlköğretim, 7 yaşına gelen kız-erkek bütün yurttaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır. İlköğretim kurumları sekiz yıllık okullardan oluşur ve kesintisiz eğitim yapılır. İlköğretimin amacı; her Türk çocuğunun iyi birer yurttaş olabilmesi için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlık kazanmasını, ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hayata, bir üst öğrenime hazırlanmasını sağlamaktır. Ortaöğretim, ilköğretimden sonraki 4 yıllık öğrenimi kapsamaktadır. Amacı; öğrencilere ortak bir genel kültür vermek, ülkenin sosyo-ekonomik ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunacak bilinci kazandırarak, öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, yükseköğretime, mesleğe, hayata, iş alanlarına hazırlamaktır. Ortaöğretimden sonra gelen öğretim kademesi ise yükseköğretimdir. Yükseköğretim

kurumları; üniversite, fakülte, enstitü, yüksek okul, konservatuar, meslek yüksekokulu ile uygulama -araştırma merkezlerinden oluşmaktadır. Yükseköğretimin amacı; ülkenin bilim politikasına uygun, toplumun yüksek düzeyde ve çeşitli kademelerdeki insan gücü gereksinimine göre, öğrencileri ilgi ve yetenekleri doğrultusunda yetiştirmektir.

Yaygın eğitim, yetişkinlere okuma-yazma öğretmek, yarım bıraktıkları öğretim kademesinden edindikleri bilgi ve yetenekleri geliştirmek, onların hayat şartlarına uyumu sağlamak, hayatlarını kazanmalarına yardımcı olacak bilgiler vermek, temel beceriler kazandırmak olarak ifade edilebilir. Yaygın eğitim, halk eğitim merkezleri, kurslar ve hizmet içi eğitimden oluşmaktadır.

İnformal eğitim ise, her hangi bir eğitim kurumu haricinde bireyin kendi yaşantısı yoluyla öğrendiği her şeydir. Plansız, gelişigüzel, kendiliğinden gelişir. İnformal eğitimle birey istenen veya istenmeyen davranışlar kazanabilir.

Eğitim Denetimi

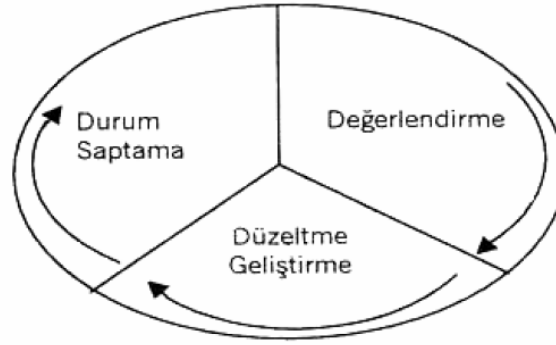
Eğitim denetimi, öğrenmeyi daha etkili kılmak amacıyla okulun işleyişini, öğretme sürecini doğrudan etkileyecek biçimde düzenlemektir (Aydın, 1993: 6).

Eğitim denetiminin üç önemli ögesi vardır. Bu ögeler kavrandıkça denetimin anlamı daha iyi ortaya çıkacaktır. Denetimin ilk ögesi durum saptamadır. Durum saptama var olan durumun fotoğrafını çekiyormuş gibi ortaya koymadır (Başar,2000: 6). Durum saptamada üzerinde çalışılan konu her yönüyle incelenir. Gerekli veriler toplanır. Olması gerekenle karşılaştırılır. Yani bir kontrol söz konusudur. Yapılması istenilene ne kadar ulaşıldığının bir karşılaştırması yapılır.

Denetimin ikinci ögesi değerlendirmedir. Değerlendirme, ölçüm sonuçlarının bir ölçütle karşılaştırılıp değer yargısında bulunulmasıdır (Başar,2000: 7). Değerlendirmenin yapılabilmesi için gerekli tüm bilgilerin toplanmış olması gerekir. Çünkü değerlendirme geliştirme amacıyla yapılır. İncelenen konunun iyi ve kötü giden yanları ortaya konur. Denetimin üçüncü ögesi olan düzeltme ve geliştirme

etkinlikleri için zemin hazırlanır. Düzeltme ve geliştirme, değerlendirme sonucu ortaya çıkacak seçeneklerden karara dönüşenlerin uygulanması etkinliğidir (Başar,2000: 7). Denetimin asıl amacı düzeltme ve geliştirmedir. Yani denetimin son ögesi tamamen denetimin amacını yansıtmaktadır. Denetimde durum saptamayla toplanan bilgiler, değerlendirmeyle olması gerekenle karşılaştırılır ve düzeltme ve geliştirmeyle kötü giden yanlar düzeltilir, eksik olan yanlar geliştirilir ve iyi giden yanlar pekiştirilir. Denetim de yapılması gereken yargılama değil, geliştirmedir. Çalışanlara yol gösterme, rehberlik etme ve yardım etme denetimde en önemli davranışlardır.

Şekil 1
Denetim, Öğeleri, İlişkileri (Başar, 2000: 9)

Denetim ve teftiş anlamları aynı olan iki terimdir. Her ikisi de, düzeltme ve geliştirme amaçlı etkinlikler bütünü olarak tanımlanabilir (Başar,2000: 8). Sadece denetim Türkçe bir sözcük, teftiş ise Arapça bir sözcüktür.

Eğitim Denetimini Gerektiren Nedenler

Anayasanın 42. maddesinde belirtilen “Eğitim ve öğretim, Atatürk ilkeleri ve inkılapları doğrultusunda, çağdaş bilim ve eğitim esaslarına göre, Devletin gözetim ve denetimi altında yapılır.” ifadesi eğitim denetiminin gerekliliğinin en belirgin ifadesidir. Eğitim kurumlarının program, amaç ve ilkelerinin yasa, tüzük ve yönetmeliklere uygun olup olmadığının, amaçlarına ne derece ulaştıklarının

denetlenmesi, eğitim kalitesinin düşmemesi ve artırılması için gereklidir. Bunun yanında yöneticilerin, öğretmenlerin ve diğer personelin değerlendirilmesi, başarılıların ödüllendirilmesi, hatalılara ve eksiklikleri olanlara rehberlik ve mesleki yardım yapılması, görev başında yetiştirilmeleri kurumların ve dolayısıyla eğitim sisteminin sağlam temeller üzerinde devamını sağlamaya yönelik denetim davranışlarıdır. Kurum çalışanları arasında eşgüdümün sağlanması kurum ahenginin olumlu şekilde devamı için önemlidir. Kurumların ve çalışanların gereksinimlerini belirlemek ve bakanlıkça alınacak yeni kararlarda yardımcı olabilmek, insan gücünün, kurumun araç ve gereçlerinin ve zamanın etkili ve verimli kullanılıp kullanılmadığının değerlendirilmesi ve iş doyumunun sağlanması açısından da eğitim denetimi gereklidir.

Çağdaş Eğitim Denetimi

Çağdaş eğitim denetimi, katımlı bir araştırma ve değerlendirmeye dayalı denetim uygulamasıdır (Aydın,1993:6). Hedef, istenilene ulaşmak için uygun koşulların ve davranışların oluşturulması, öğretme ve öğrenme sürecinin geliştirilmesidir. Anlaşıldığı gibi çağdaş denetimin odak noktası insandır. İstenilen insan kaynağının en etkili ve verimli şekilde kullanılmasıdır. Çağdaş eğitim denetiminde peşin yargı yoktur. Konu yerinde, tüm veriler toplanarak ve değerlendirilerek incelenir ve bir sonuca varılır. İşbirliği vardır. Konuyla ilgili tüm kişilerin görüşleri alınır. Herkesin görüşü önemlidir ve değerlidir. Bu yüzden çağdaş eğitim denetimi birleştirici ve çözümleyicidir. Verilen kararlarda bilimsellik ön plana çıkar. Tüm veriler ışığında nesnel bir karar verilir. Amaç denetlenen kişinin ya da kurumun geliştirilmesine çalışmaktır. Bu nedenle güdüleme önemlidir. Güçlü yanlar vurgulanır, zayıf yanlar giderilmeye uğraşılır. Geçmiş deneyimlerden faydalanılarak geleceğe yön vermeye çalışılır.

Özetle çağdaş eğitim denetimi insan ve madde kaynaklarının etkili bir biçimde kullanılması ve geliştirilmesi amacıyla düzenlenir (Aydın,1993:12). Bu geliştirme süreci içinde denetmen kurumun amaç ve personel yönetim politikasını, personelin ve diğer kaynakların kullanım biçimini, öğrenme etkinliğinin niteliğini,

okulun veliler ve çevresi ile etkileşimini, yani eğitim düşünce sistemini anlar ve ona göre davranır.

Kurumun ve kurum içinde çalışanların daha etkili ve verimli çalışmasını amaçlayan çağdaş eğitim denetiminin dayandığı bazı ilkeler vardır. Bu ilkeleri şöyle sıralayabiliriz (Aydın, 1993:14-18):

- Denetim amaçlı bir girişimdir. Denetimin amacı okulun, öğretmenlerin, yöneticilerin ve diğer personelin eksik ve hatalı yanlarını gidermek, iyi yanlarını daha da geliştirmektir. Bu amaçla onlara rehberlik ve yardım etmektir. Rehberlik ederken kişileri dinlemek ve onlara önem vermek çağdaş denetimin olmazsa olmazlarından.
- Çağdaş denetimde demokratik liderlik vardır. Demokratik liderlik güven ve saygı duyulan bir ortamda daha rahat gelişir. Denetmeni demokratik lider olarak gören personel kendisini daha rahat hisseder ve sorunların daha çabuk önüne geçilmiş olur. Gelişim hızlanır.
- Çağdaş denetimde hareket noktası var olan yapı ve koşullardır. Okulun amaç ve personel yönetim politikası, personelin ve diğer kaynakların kullanım biçimi, öğrenme etkinliğinin niteliği, okulun veliler ve çevresi ile etkileşimi, örgüt iklimi değerlendirme yapılırken temel alınması gereken koşullardır. Ancak bu şekilde nesnel bir karar verilmiş olur.
- Çağdaş denetim, öğrenme ve öğretme ortamını bir bütün olarak ele alır. Okulun öğretmenleri değerlendirilirken eğitim ortamının bütünlüğü göz önüne alınarak yapılır. Öğretmenler tek tek değil de, bütüne sağladıkları katkı bakımından değerlendirilir.
- Çağdaş denetim programının hareket noktası, eğitim ortamının ivedilik taşıyan sorunlarıdır. Öncelikli olan sorunlardan başlanır ve sorunla ilgili ve faydasının olabileceği düşünülen herkesin görüşleri ortak olarak değerlendirilir.
- Çağdaş eğitim denetimi işbirliğine dayanır. Sorunlar aşılırken tüm bireylerin katkısı önemlidir. Herkesin kurum için önemli olduğu hissettirilir. “Biz” olarak çalışılır.

- Çağdaş eğitim denetimi grup yaklaşımını öngörür. Bir konunun anlaşılmasında en önemli şey konuyla ilgili etkinliğe katılmaktır.
- Çağdaş eğitim denetiminde sorumluluk paylaşılır. Sorumluluğa katılmanın ilk şartı gerekli yeterliğe sahip olmaktır. Bu nedenle sorumluluğa ortak olabilmek için mesleksel gelişmeye ihtiyaç duyulur. Denetmenin görevi de böyle bir ortamın oluşmasına yardımcı olmaktır.
- Çağdaş eğitim denetimi, modelleştirilmiş bir süreç değildir. Çünkü her durumun çözümlenmesi için farklı bir yöntem vardır. Hiçbir yöntem başka bir durum için de kesin çözümleyici olamaz. Yani her durumu çözücü kesin tek bir yöntem yoktur. Eğitim denetiminde esneklik vardır.
- Çağdaş eğitim denetiminde öğretmenlere kendilerini kanıtlama olanağı tanınır. Öğretmenlerin kendilerini gerçekleştirmeleri ve performanslarını arttırmaları için gerekli ortamlar hazırlanır. Öğretmenlerin güçlü yanları vurgulanır. Destek verilir.
- Çağdaş eğitim denetimi programında bir sıra ve süreklilik vardır. Öğretmen performansının değerlendirilmesinde her öğretmenin deneyiminin, anlayış düzeyinin, yeteneğinin ve yeterliğinin farklı olduğu unutulmamalıdır. Mesleksel etkinlikler bu kurallar ve düzeyler göz önüne alınarak yapılmalıdır.
- Çağdaş eğitim denetiminde bireysel farklılıklara inanılır. Denetmen herkesin ayrı bir birey olduğunu ve buna paralel olarak farklı özelliklere ve yeteneklere sahip olduğunu bilir ve rehberliğini ona göre yapar.
- Çağdaş eğitim denetiminde olumlu insan ilişkileri yaklaşımı izlenir. Denetim yapılırken kontrolün yanında daha çok rehberlik ve yardım yapılması denetlenen kişinin olumlu bir hava içinde olmasını sağlar. Bu şekilde denetimin ona katkısı daha çok olur. Kişinin gelişimine etkisi artar. Kendi kendini değerlendirebilmesi sağlanır.
- Çağdaş eğitim denetiminde etkileşim önemlidir. Etkileşim olmazsa denetimden fayda sağlamak olanaksızdır. Öğretmenlerin kendilerini çekinmeden ifade edebilmeleri, sorunlarını rahatlıkla söyleyip, yardım isteyebilmeleri önemlidir. Bu da iyi bir etkileşim sayesinde gerçekleşebilir.
- Çağdaş eğitim denetiminde başarıda görüş birliğinin önemine inanılır. Bir konu üzerinde konuyla ilgili kişilerin görüşleri alınır ve ortak bir görüşte

birleşilerek karar verilirse uygulamada sorun olmaz. Sonuçta başarı daha rahat elde edilir.

- Çağdaş eğitim denetiminde sürekli bir araştırma geleneğine inanılır. Her gün ilerleyen ve gelişen bilgi dünyasından geride kalmamak ve denetimi en güncel bilgilerle yapabilmek ve öğretmenlere daha faydalı olabilmek için denetmenler sürekli kendilerini bilgi açısından yenilemek, araştırma yapmak durumundadır. Denetmenler mutlaka denetim yaptıkları kişilerden inceledikleri konuda daha fazla bilgi birikimine sahip olmalıdırlar.

Türkiye’de Eğitim Denetimi

Türkiye’de eğitim denetimi bakanlık ve ilköğretim müfettişleri tarafından mevzuatına uygun denetim ilkelerine göre yürütülmektedir. Bakanlık müfettişleri üç ana eğitim bölgesinde, Ankara, İstanbul ve İzmir’de bulunmakta ve tüm ülke genelinde aşağıda listelenen görevleri yapmaktadırlar (MEB Teftiş Kurulu Tüzüğü, 1993) :

A) Bakanlık teşkilatıyla bağlı ve ilgili kuruluşların her türlü faaliyet ve işlemleriyle ilgili olarak denetim, inceleme ve soruşturma işlerini yürütmek,

B) Mevzuatın uygulanmasından doğan sonuçlar üzerinde inceleme yaparak, görülecek yanlışlık ve eksikliklerin giderilmesi ve düzeltilmesi yollarını araştırmak ve işlerin istenen düzeyde yürütmesini sağlamak için alınması gereken önlemleri ve düşüncelerini raporla Başkanlığa bildirmek,

C) Öğrencilerin milli eğitimin amaç ve ilkelerine uygun biçimde yetiştirilip yetiştirilmediğini, yetenek, bilgi ve beceri kazandırılıp kazandırılmadığını incelemek, araştırmak ve sonuçlarını rapor halinde Başkanlığa sunmak,

D) Görevlerini yaparken öğrendikleri yolsuzluklar için sorumlular hakkında tabi oldukları soruşturma usulüne uygun olarak gecikmeden soruşturmaya başlamak ve durumu derhal Başkanlığa bildirmek,

E) Bakanlığa ilgilendiren konularda yurt içinde ve dışında inceleme ve araştırmalar yapmak, görevlendirildikleri komisyon, seminer, toplantı ve benzeri mesleki çalışmalara katılmak,

F) Kanun, tüzük, yönetmelik ve diğer mevzuatla verilen görevleri yapmak.

İlköğretim müfettişlerinin görev alanları ise rehberlik, araştırma ve iş başında yetiştirme, teftiş ve değerlendirme, inceleme, soruşturma hizmetlerine yönelik olarak (MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi, 2001):

1. Okul öncesi eğitim kurumları,
2. İlköğretim okulları,
3. Özel eğitim gerektiren çocuklar için açılmış ilköğretim seviyesindeki okullar ve sınıflar,
4. Yetiştirme ve tamamlayıcı sınıflar ve kurslar,
5. İlköğretim seviyesinde açılan öğrencileri yetiştirme kursları,
6. 08.06.1965 tarihli ve 625 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında faaliyette bulunan, okul öncesi ve ilköğretim kurumları ile ilköğretim seviyesindeki dershaneler, her tür ve seviyedeki özel yaygın eğitim kursları,
7. Rehberlik ve araştırma merkezleri ve akşam sanat okulu müdürlükleri,
8. Öğretmen evi ve akşam sanat okulları, öğretmen evi lokalleri ile sosyal tesisler,
9. Milli Eğitim Yayın evleri
10. Diyanet işleri başkanlığına bağlı ilköğretim 5. sınıfını bitiren öğrenciler için açılan yaz Kur'an kursları,
11. Spor ve izcilik merkezleri,
12. Gençlik ve izcilik eğitim tesisleri,
13. Valilikçe uygun görülen diğer okul ve kurumlarla ilgili inceleme ve soruşturma işleridir.

İlköğretim Müfettişlerinin Seçilme Süreci

MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği (1999)'ne göre, Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğünce müfettiş yardımcısı ihtiyacı, başvuru koşulları, yeri, zamanı, kadro sayısı ve sınava ilişkin bilgiler genelge ile Bakanlık merkez ve taşra teşkilatına duyurulur. Adaylardan merkez teşkilatında görevli olanlar Personel Genel Müdürlüğüne, taşra teşkilatında görevli olanlar,

görevli oldukları ilin il milli eğitim müdürlüğüne Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliğinin ekinde yer alan “İlköğretim Müfettiş Yardımcılığı İçin Başvuru Formu” ile başvuruda bulunurlar. Başvuru formları, sicil dosyaları ilde tutulanların ilgili bölümleri sorumlu birimlerce doldurulduktan sonra, sicil dosyaları Bakanlıkta tutulan personelin başvuru formları ile birlikte doğrudan MEB Personel Genel Müdürlüğü’ne gönderilir. MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği (1999)’ne göre adayların yarışma sınavına katılmaları için aşağıda listelenen koşulları taşımaları gerekmektedir:

- a) En az dört yıl süreli yüksek öğrenim görenlerden;
 - 1) Bakanlığa bağlı resmi okul ve kurumlarda en az sekiz yıl öğretmenlik yapmış,
 - 2) Yedi yıllık hizmet süresinin en az dört yılını resmi okul ve kurumlarda öğretmen olarak, üç yılını ise Bakanlık merkez ya da taşra teşkilatı yöneticilik görevlerinde geçirmiş,
 - 3) Fakültelerin; eğitim yönetimi, teftişi, planlaması ve ekonomisi veya eğitim yönetimi ve denetimi bölüm anabilim dalından mezun ya da bu alanlarda yüksek lisans veya doktora yapanlardan Bakanlığa bağlı resmi okul ve kurumlarda en az üç yıl öğretmenlik ve/veya yöneticilik yapmış, olma koşullarından herhangi birini taşımak,
- b) Bakanlık teşkilatında görevli olmak,
- c) Müfettiş yardımcılığı yarışma sınavının açıldığı yılın Ocak ayının birinci gününde 40 yaşını doldurmamış olmak,
- d) Son altı yıllık sicil notlarının ortalaması en az iyi derecede olmak,
- e) Müfettişlik mesleği ile bağdaşmayacak fiillerinden dolayı memuriyete engel olacak derecede olmasa dahi hapis cezasına mahkum edilmemiş (taksirli suçlar hariç) ve son altı yıllık hizmet süresinde aylıktan kesme/maaş kesimi veya daha ağır bir disiplin cezası almamış ya da bu süre içinde idari görevi adli ve idari soruşturma sonucu üzerinden alınmamış olmak.

Başvuru koşullarını sağlayan adayların başvuru formlarını MEB Personel Genel Müdürlüğü inceleyerek, MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğüne gönderir. Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü sınavın yerini, zamanını ve sınavla

ilgili diğer hususları içeren "Sınav Giriş Belgesi"ni sınav tarihinden en az on beş gün önce adaylara gönderir. Yarışma sınavına, başvuru koşullarından herhangi birini taşımayanların başvuruları kabul edilmez. Bu koşullardan herhangi birini taşımadığı sonradan anlaşılanların, sınav ve atama işlemleri geçersiz sayılarak durumlarına uygun görevlere döndürülürler.

Yarışma sınavı, yazılı ve sözlü sınav olmak üzere iki aşamalıdır;

Yazılı sınav çoktan seçmeli test tekniğı ile 100 sorudan az olmamak üzere MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nce yapılır. Soruların % 20'si Milli Eğitim mevzuatı, % 30'u öğretmenlik meslek bilgisi, % 30'u özel alan bilgisi ve % 20'si genel kültür konularını kapsamaktadır. Bu sınavda 100 puan üzerinden en az 70 puan alanlar, MEB Personel Genel Müdürlüğü'nce sözlü sınava çağrılırlar.

Sözlü sınavda; adayın yazılı sınav konularındaki bilgileri ile temsil yeteneğı, tutum ve davranışı, anlatım ve yorumlama yeteneğı ölçülür. Sözlü sınavda adaylar, sınav komisyonu üyelerinin her biri tarafından yazılı sınav konularından 50 puan, temsil yeteneğinden 10 puan, tutum ve davranıştan 10 puan, anlatım ve yorumlama yeteneğinden 30 puan olmak üzere toplam 100 puan üzerinden Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliğinin ekinde yer alan "İlköğretim Müfettiş Yardımcılığı Yarışma (Sözlü) Sınav Değerlendirme Formu"na göre değerlendirilir. Bu sınavda başarılı sayılabilmek için en az 70 puan almış olmak gerekmektedir.

Sözlü sınav soruları Yarışma Sınav Komisyonu tarafından en az iki gün önce konu başlıklarına göre ayrı ayrı MEB Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nce hazırlanır. Hazırlanan sorular torbalara konulduktan sonra tutanakla tespit edilerek ağızları mühürlenir. Adaylar her konudan bir soruyu torbadan çekerek cevaplandırılırlar.

Yazılı ve sözlü sınav puanlarının aritmetik ortalamaları alınarak sıralama yapılır. Bu sıralamada 100 tam puan üzerinden en az 70 puan alanlar sınavda başarılı sayılır. Başarılı olanların sayısının ihtiyaçtan fazla olması durumunda, en yüksek

puandan başlanarak ihtiyaç kadar ilköğretim müfettiş yardımcısı alınır. Puanların eşitliği durumunda ise aşağıdaki öncelik sırasına göre değerlendirme ve sıralama yapılır (MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği,1999):

- a) Eğitim yönetimi, teftişi, planlaması ve ekonomisi alanında doktora yapmış olmak,
- b) Eğitim yönetimi, teftişi, planlaması ve ekonomisi alanında yüksek lisans yapmış olmak,
- c) ISBN (Uluslar arası doküman-kitap standardizasyonu numarası) normlarına uygun şiir, makale, hikaye ve benzeri eserleri bulunmak,
- d) Hizmet süresi üstünlüğü bulunmak.

Yarışma sınavını kazandığı kabul edilen adaylara yazılı olarak bildirilir ve Bakanlıkta ve il milli eğitim müdürlüklerinde ilan edilir.

İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilme Süreci

MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği (1999)'ne göre, yarışma sınavını kazanan ilköğretim müfettişi yardımcılarının yetiştirilme programı, hizmet içi eğitim ve bu eğitimde başarılı olanların katılacağı görev basında yetiştirme olmak üzere iki bölümden oluşan üç yıllık bir eğitim programıdır. Müfettiş yardımcılığı yetiştirme programı; Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanının başkanlığında, Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığı, Araştırma Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Okul Öncesi Eğilimi Genel Müdürlüğü, ilköğretim Genel Müdürlüğü, Özel Eğilim Rehberlik ve Danışma Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü, Çıracılık ve Yaygın Eğitim Genel Müdürlüğü ve Personel Genel Müdürlüğünden birer daire başkanı veya şube müdürü düzeyinde temsilciden oluşturulan bir komisyon tarafından, Devlet Memurları Eğitimi Genel Planı hükümleri çerçevesinde Devlet Personel Başkanlığının görüşü de alınarak hazırlanır. Bu eğitim programında Yüksek öğrenim durumları bakımından (MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği,1999);

- Eğitim yönetimi, teftişi, planlaması ve ekonomisi ya da buna denkliği onaylanmış yüksek öğretim kurumlarından mezun olanlar ya da bu alanlarda

lisansüstü eğitim görenler, Anayasa; Temel Hukuk Bilgileri; Eğitim ve İdare Hukuku ile İktisat konularından 120,

- Teftiş alanı ile ilgili olmayan yüksek öğrenim programlarından mezun olanlar ise, Anayasa; Temel Hukuk Bilgileri; Eğitim ve idare Hukuku; İktisat; Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi konularından 240 saatten az olmamak üzere hizmet içi eğitime alınırlar.

Eğitim fakültesi mezunu olan müfettiş yardımcıları ise 1200 saatlik hizmet içi eğitime tabi tutulurlar.

Hizmet içi eğitim sonunda yapılacak değerlendirme sınavında 100 puan üzerinden 70 puan alanlar başarılı sayılır.

Hizmet içi eğitimde başarılı olan müfettiş yardımcıları bir müfettişin rehberliğinde görev başında yetiştirme eğitimine alınırlar. Görev başında yetiştirme eğitimi ve süresi müfettiş yardımcılığı yetiştirme programında belirlenir. Bu programda; rehberlik ve iş başında yetiştirme, teftiş ve değerlendirme, inceleme ve soruşturma konuları ile tutum ve davranışlar yer alır.

Rehber müfettiş ile grup başkanı, müfettiş yardımcıları hakkında altı aylık dönemler halinde görev başında yetiştirme eğitimi programına göre Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği'nin ekinde yer alan "İlköğretim Müfettiş Yardımcısının Görev Başında Yetiştirme Eğitimi Değerlendirme Formu"nu düzenleyerek başkana sunar. Düzenlenen forma göre yeterli oldukları belirlenen müfettiş yardımcıları ikinci yılın sonunda başkanın önerisi, milli eğitim müdürünün uygun görüşü ve valinin onayı ile rehberlik ve İş başında yetiştirme, teftiş ve değerlendirme, inceleme ve soruşturma hizmetlerim bağımsız olarak yürütmekle yetkili kılınabilirler.

Amaç ve Önem

Türkiye’de eğitim denetçileri bakanlık ve ilköğretim denetçisi olarak iki gruba ayrılmaktadır. Bu araştırma İzmir ilinde görev yapan ilköğretim müfettişlerinin seçilme ve yetiştirilme konularındaki algı ve beklentilerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

İzmir ilindeki tüm ilköğretim müfettişlerinin seçilmesi ve yetiştirilmesi konusundaki algı ve beklentilerini belirlemek amacıyla yapılacak çalışmalar sonucunda elde edilecek bulgularla;

1. Müfettiş seçme ve yetiştirme süreçlerine yeni görüşler sunulması,
2. Müfettişlerin hizmet öncesi ve sonrasında nasıl yetiştirilmeleri gerektiği konusuna yeni boyutlar getirilmesi,
3. Öğretmenlere ve yöneticilere daha iyi rehberlik edilebilmesi,
4. Denetimci anlayışının değişmesi,
5. Yetiştirilen insanın niteliğinin geliştirilmesine ışık tutması, açılarından önemlidir.

Problem Cümlesi

İzmir ilinde görevli ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ve yetiştirilmelerine ilişkin algıları ve beklentileri nelerdir?

Alt Problemler

1. İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ve yetiştirilmelerine ilişkin algıları ve beklentileri nelerdir?
2. İlköğretim müfettişlerinin seçilmeleri konusundaki algı ve beklentileri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmeleri konusundaki algı ve beklentileri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?

4. İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algıları; ilköğretim müfettişlerinin müfettişlik kıdemleri, öğrenim durumları, branşları, ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
5. İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin beklentileri; ilköğretim müfettişlerinin müfettişlik kıdemleri, öğrenim durumları, branşları, ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
6. İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algıları; ilköğretim müfettişlerinin müfettişlik kıdemleri, öğrenim durumları, branşları, ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
7. İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentileri; ilköğretim müfettişlerinin müfettişlik kıdemleri, öğrenim durumları, branşları, ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
8. İlköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitim programında yer almasını gerekli gördükleri derslerin/konuların dağılımı nasıldır?

Sayıtlar

1. Denekler önermelere içtenlikle yanıt vermişlerdir.
2. Ölçek sorularının ilköğretim müfettişlerini yönlendirmediği varsayılmıştır.
3. İlköğretim müfettişleri araştırmanın veri toplama aracına nesnel olarak cevap vermişlerdir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, 2008-2009 eğitim-öğretim yılında İzmir ilinde görev yapan İlköğretim Müfettişlerinin görüşleri ile sınırlıdır.

Tanımlar

Algı; duyuşsal bilginin alınması, yorumlanması; kişinin düşüncesi anlamındadır.

Beklenti; kişinin gelecekte gerçekleşmesini istediğı düşünceleridir.

Denetim; eğitim örgütlerinin ve bu örgütlerdeki her türlü işin, amaç, yasa, yönetmelik, emir ve genelgelere uygunluğunu araştırmak, gerektiğinde soruşturma da yaparak ilgililer için ödül ve ceza önermek; eğitimle ilgili çalışmalardaki sapmaları bulup düzeltme ve geliştirme önerileri ortaya koyma; eğitim çalışanlarının rollerini daha iyi oynayabilmeleri için yardım ve teşviklerde bulunmaktır. Bu anlamda denetim, kontrol, değerlendirme ve düzeltme- geliştirme etkinliklerini kapsar (Başar, 2000:185).

Eğitim; eğitim bireyin davranışlarında kendi yaşantısı yoluyla kasıtlı olarak meydana gelen davranış değıştirme sürecidir.

İlköğretim Müfettişi; bağılı buldukları kanuna göre yetiştirilmiş, temel eğitim kurumlarında, teftiş ve denetleme, mesleki yardım ve işbaşında yetiştirme, inceleme ve soruşturma yapmakla görevli devlet memurudur (Dündar, 2005:16).

Sınıf Öğretmeni; eğitim fakültelerin sınıf öğretmenliğı bölümünden mezun olup pedagojik formasyonunu tamamlamış ve ilköğretim okullarında birinci kademedeki görevli devlet memurudur (Dündar, 2005:16).

Teftiş; bağılı bulunan yönetici adına, o dairenin denetim adına bulunan kurumların ve bu kurumlarda çalışan personelin, kurul için saptanmış amaç ve kurullara uygun olarak çalışıp çalışmadığını değerlendirmek ve mevcut durumun geliştirilmesine yardımcı olmaktır (Dündar, 2005:17).

Kısaltmalar

MEB : Milli Eğitim Bakanlığı

PDR : Psikolojik Danışmanlık ve Rehberlik

BÖLÜM II

İLGİLİ YAYIN VE ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde ilköğretim müfettişlerinin seçilmesi ve yetiştirilmesiyle ilgili olan ve bu araştırmaya kaynaklık eden ya da destekleyen araştırmalar sunulmaktadır. İlgili araştırmalar araştırma yöntemleri, alanları ve başlıca bulguları özetlenerek verilmektedir.

Aydın (1996) tarafından yapılan “İlköğretim Müfettişlerinin Mesleksel Gelişimlerine İlişkin Algı ve Beklentileri” adlı araştırmanın amacı, ilköğretim müfettişlerinin mesleksel gelişimlerine ilişkin algı ve beklentilerinin saptanmasıdır.

Araştırmada Bolu ilinde 1994-1995 yıllarında görev yapan 38 ilköğretim müfettişi denek olarak kullanılmıştır. İlgili veriler, 4 kişisel bilgi, 19 algı ve 19 beklentiden oluşan 42 ölçek maddesi ile konu hakkında ilköğretim müfettişlerinin kişisel görüşlerini saptamaya yönelik bir soru aracılığıyla sağlanmıştır. Ölçekte üçlü derecelendirme ölçeği kullanılmıştır.

Araştırmanın bulguları aşağıdaki gibidir:

1. İlköğretim müfettişlerinin mesleksel gelişimlerine ilişkin algı ve beklentileri arasında anlamlı bir fark bulunmuş ve bu anlamlı fark beklentiler yönünde olmuştur.
2. Yaş, mesleki kıdem, müfettişlik kıdemi ve eğitim durumlarına göre algı ve beklentileri arasında bir fark bulunamamıştır.
3. Tebliğler dergisi dışında, Milli Eğitim Bakanlığı, valilik ve kaymakamlarca okullara gönderilen emir ve genelgeler müfettişlere bildirilmelidir.
4. Müfettişler görevleri ile ilgili kaynaklara kolayca ulaşabilmelidirler.

5. Müfettişlerin denetlemek durumunda oldukları köy ve şehirlerde ulaşımları kolaylaştırılmalı ve harcadıkları paraları zamanında almalıdırlar.
6. Müfettişlerin eğitim ihtiyaçlarına göre hizmet içi eğitim, panel sempozyum gibi etkinlikler düzenlenmelidir.
7. Alanla ilgili yayınlara ulaşabilmek için milli eğitim yayınevi kullanılmalı ve genel kültür, meslek ve alan bilgisine yönelik eserler sayı ve nitelik yönünden arttırılmalıdır.

Başar (2000) tarafından yapılan ‘‘Eğitim Müfettişinin Rollerini, Yeterlilikleri, Seçilmesi ve Yetiştirilmesi’’ adlı araştırmanın amacı, eğitim denetlerinin yeterlilikleri, seçilme ve yetiştirilmeleri konularındaki görüşlerini belirlemektir.

Başar (2000), araştırmayı tarama modelinde yürütmüştür. Anket uygulamasıyla anlık veriler toplamıştır. Anket araştırmanın yapıldığı zamanda Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Diyarbakır ve Erzurum bölgelerinde görev yapan 255 bakanlık denetçisine ve yine aynı illerin merkezlerinde çalışan 1350 ilköğretim denetçisine uygulanmıştır.

Araştırmanın sonuçları aşağıdaki gibidir:

1. Müfettiş olabilmek için en az on yıllık öğretmenlik ya da 4-6 yıllık yöneticilik kıdem şartı olmalıdır.
2. Müfettiş adaylarının yaşının 35'i geçmemesi gerekmektedir.
3. Denetçiler okul müdürlüğü yapmış olan adaylardan seçilmelidir.
4. Sadece yeterli puana sahip olanlar, müfettiş adayı olarak alınmalıdır.
5. Denetçi seçiminde sırayla kişilik, branş bilgisi testi uygulaması ve sicil dosyası incelemesini denetçiler önemli bulmuşlardır.
6. Denetçi seçiminde yabancı dil testi ve öneri mektupları en az benimlenen yöntemler olmuştur.
7. Denetçilerin denetçi seçme yöntemlerini benimseme konusunda benzer görüşler içinde oldukları belirlenmiştir.

8. Denetçiler kurs ve seminerler ile ve deneyimli denetçiler yanında yetiştirilmelidir.
9. Denetçi adayları soruşturma, rehberlik ve denetim alanlarında yetiştirilmelidir.
10. Denetçi yetiştirme etkinlikleri sonunda yapılan sınavda başarılı olamayan adaylar eski görevlerine eşdeğer bir göreve atanmalıdır.

Yıldırım ve Koçak (1994) tarafından yapılan “Eğitim Denetiminde İlköğretim Müfettişleri Yetiştirilmesi ve Sorunları” isimli araştırmanın amacı, eğitim denetiminde ilköğretim müfettişlerinin görüşlerine göre yetiştirilmelerinin nasıl olması gerektiğinin ve sorunlarının belirlenmesidir.

Araştırmada, durum tespiti (survey) modeli kullanılmıştır. Anket, 18 ilde görev yapan 208 İlköğretim Müfettişine uygulanmıştır.

Araştırmanın bulguları aşağıdaki gibidir:

1. Müfettişlerin büyük bir çoğunluğunun Yabancı Dil bilmediği, fakat imkan doğduğunda, dil öğrenmeye istekli oldukları görülmektedir.
2. Müfettişlerin büyük çoğunluğu (%85'i) yurt dışında hiç bulunmadıklarını belirtmişlerdir. Belirli bir süre yurt dışında bulunmanın mesleki fayda sağlayacağı görüşünü paylaşanlar çoğunlukta bulunmaktadır. Yaş ve dil bilme gibi bağımsız değişkenlerin bu görüşü etkilediği ortaya çıkmıştır.
3. İlköğretim Müfettişlerinin büyük bir çoğunluğunun Eğitim Bilimleri branşından geldiği görülmektedir.
4. Araştırma kapsamındaki İlköğretim Müfettişlerinin üçte biri 31-40 yaşları arasında ve yarıdan fazlası 41-50 yaşları arasında bulunmaktadır. Böylece çoğunluk, 40 yaşın üzerindedir. Aynı zamanda büyük bir çoğunluğun yirmi yıldan fazla hizmetinin bulunması ve müfettişlikten önceki yıllarda yöneticilik yapanların %75 gibi yüksek bir oranda

olması, kendilerinin eğitim bürokrasisinde ne kadar deneyimli olduklarını göstermektedir.

5. Müfettişler, hizmetiçi eğitime oranla, göreve atanmadan önce yapılacak bir hizmet öncesi eğitimi daha çok tercih etmektedirler. Aynı zamanda hizmet öncesi eğitimdeki başarının atamada bir kriter olması, gerektiği görüşünü paylaştıkları da görülmektedir.
6. Müfettişler belli bir yeterlik ve yetişkinlik içinde olduklarından herhangi bir kursa ihtiyaç duymamaktadırlar, görüşüne katılanların oranı çok düşüktür. Müfettişlerin çoğunluğu, hizmetiçi eğitim kurslarının kendileri için bir ihtiyaç olduğu görüşündedirler. Müfettişlerin bu konudaki görüşünün; müfettişlik kıdemi, memuriyet kıdemi, yöneticilik deneyimi, uzmanlık eğitimi ve herhangi bir hizmetiçi eğitime katılmış olma gibi değişkenlere göre farklılık gösterdiği, araştırma sonucunda ortaya çıkmıştır.
7. Müfettişler, bütün müfettişlerin her beş yılda bir hizmetiçi eğitimden geçirilmeleri gerektiği, görüşünü olumlu karşılamaktadırlar.
8. Müfettişlerin kurs süreleri konusunda ortak ve belirgin bir görüşe sahip olmadıkları görülmektedir. Bu ise onların farklı eğitim ihtiyacı içinde olduğunu göstermektedir. Söz konusu farklılıklar, eğitim programları hazırlanırken göz önünde bulundurulmalıdır.
9. Müfettişler, hukuk alanında öncelikle, İdare Hukuku, İdari Yargı, Yönetimin Yargısal Denetimi ve İdari Yargı Usul Mevzuatı, ders veya konularını almak istediklerini belirtmişlerdir.
10. Kamu Yönetimi alanında müfettişlerin almak istedikleri ders veya konuların başında; Yönetim, Kamu Yönetimi, Türkiye'nin Yönetim Yapısı ve Özellikleri, gelmektedir.

11. Eğitim Bilimleri alanında müfettişlerin birinci sırada almak istedikleri ders veya konular; Eğitim Yönetimi ve Temel İlkeleri, Türk Eğitim Sisteminin Sorunları ve Çözüm Yolları, olarak ortaya çıkmaktadır.
12. Müfettişler, açılacak herhangi bir eğitim programında, İşletme Yönetimi alanında; Halkla İlişkiler ve Örgütsel Davranış dersini öncelikle tercih etmektedirler.
13. Teftiş alanında, Soruşturmalarda İlke, Yöntem ve Teknikler; Adli ve İdari Soruşturmalarda Görev, Yetki ve Sorumluluklar ile İlgili Mevzuat, başlıklı konuları birinci sırada göstermeleri, bu alanda müfettişlerin duydukları eğitim ihtiyaçlarını belirlemek açısından oldukça önemlidir.
14. Müfettişlere önerilen derslerin tümü göz önünde bulundurulduğunda, görüş birliğine vararak almak istedikleri ilk üç ders ve konular şunlar olmuştur:
 - a) Soruşturmalarda İlke, Yöntem ve Teknikler; Adli ve İdari Soruşturmalarda Görev, Yetki ve Sorumluluklar ile İlgili Mevzuat,
 - b) Eğitim Yönetimi ve Temel İlkeleri, Türk Eğitim Sisteminin Sorunları ve Çözüm Yolları,
 - c) İdare Hukuku, İdari Yargı, Yönetimin Yargısal Denetimi, İdari Yargı Usul Mevzuatı.
15. Müfettişlerin büyük çoğunluğu; İlköğretim Müfettişliği, Bakanlık Müfettişliği ayrımına karşı çıkarak, tek ad ve tek çatı altında birleştirilmesi kanaatini ifade etmektedir.

Korkmaz (2007) tarafından yapılan “İlköğretim Müfettişlerinin Rehberlik Görevlerini Yerine Getirme Düzeyleri” isimli araştırmanın amacı İlköğretim Müfettişlerinin, ilköğretim okulu yönetici ve öğretmenlerinin görüşlerine göre rehberlik görevlerini gerçekleştirme düzeylerini tespit etmektir.

Araştırma tarama modelinde yapılmıştır. Verilerin toplanmasında anket tekniğinden yararlanılmıştır. Araştırmada ilköğretim müfettişlerinin, okul müdürleri ve öğretmenlere yönelik denetim sürecindeki rehberlik rolleri, bu grupların okuldaki görev alanlarına bağlı olarak iki ayrı başlık altında ele alınmıştır. Biri ilköğretim okul yöneticilerine, diğeri ilköğretim okulu öğretmenlerine yönelik iki ayrı anket formu geliştirilmiştir. Anket 2005–2006 eğitim ve öğretim yılında Çanakkale ili resmi ilköğretim kurumlarında görev yapan 72 okul yöneticisine ve 692 öğretmene uygulanmıştır.

Araştırmanın sonuçları aşağıdaki gibidir:

1. İlköğretim denetçilerinin okul yöneticilerine kurumun fiziksel durumu, eğitim öğretim ve değerlendirme, büro işleri, yönetim ve çevre ilişkileri ve kendini yetiştirme ile ilgili rehberlik rollerini oynama derecesine, okul yöneticilerinin hizmet süreleri, cinsiyetleri, görev alanları ve görev yaptıkları yerleşim birimine göre; yöneticiler, ilköğretim denetçilerinin “ fiziki durum”, “eğitim öğretim durumu”, “ büro işleri”, “yönetim – çevre ilişkileri” ile “mesleki gelişim” konusundaki rehberlik görevlerini gerçekleştirme düzeyini “çok” olarak belirtmişler ve yöneticilerin görüşleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.
2. İlköğretim müfettişlerinin, öğretmenlere dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması, eğitim öğretim durumu, yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim konuları ile ilgili rehberlik rollerini oynama derecesine, öğretmenlerin hizmet süreleri ile branşları açısından bakıldığında; öğretmenler, ilköğretim müfettişlerinin “dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması, eğitim öğretim durumu, yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim” konularında rehberlik görevlerini “çok” yerine getirdiklerini belirtmişler ve görüşler arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır.
3. Dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması ile ilgili rehberlik konusunda; farklı hizmet süreleri ile farklı branşlara sahip öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı; ancak: Öğretmenlerin cinsiyetine ve görev yaptıkları yerleşim birimine göre; ilköğretim müfettişlerinin

“dersliklerin eğitim öğretime hazırlanması” yönündeki rehberlik rollerini, merkezde çalışan ve bayan öğretmenlerin görüşlerine göre “az” yerine getirdikleri bulunmuştur.

4. Eğitim öğretim durumu ile ilgili rehberlik rollerini yerine getirmede; farklı hizmet süreleri ile farklı branşlara sahip öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı; ancak: Öğretmenlerin cinsiyetine ve görev yaptıkları yerleşim birimine göre; ilköğretim müfettişlerinin “eğitim öğretim durumu” ile ilgili rollerini merkezde çalışan ve bayan öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” yerine getirdikleri ortaya çıkmıştır.
5. Yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim konusu ile ilgili rehberlik rollerini yerine getirmelerinde; farklı hizmet süreleri ile farklı branşlara sahip öğretmenlerin görüşleri arasında anlamlı fark olmadığı; ancak: Öğretmenlerin cinsiyetine ve görev yaptıkları yerleşim birimine göre; ilköğretim müfettişlerinin “yönetim – çevre ilişkileri ve mesleki gelişim” ile ilgili rehberlik rollerini yerine getirme düzeyleri merkezde çalışan ve bayan öğretmenlerin görüşlerine göre “çok” olarak bulunmasına rağmen görüşler arasında anlamlı farklar ortaya çıkmıştır.
6. Erkek öğretmenler ile kadın öğretmenlerin; merkezde çalışan öğretmenlerle taşrada çalışan öğretmenlerin görüşleri arasında ortaya çıkan farklar anlamlı bulunmuştur.

Şenyüz (2006) tarafından yapılan “İlköğretim Müfettişlerinin Görevleri İle İlgili Hizmetlerinin Yürütülmesi Sırasında Karşılaştıkları Sorunlar” isimli araştırmanın amacı, İstanbul ili ilköğretim müfettişlerinin algılarına dayalı olarak ilköğretim müfettişlerinin görevleri ile ilgili hizmetleri yürütürlerken karşılaştıkları temel sorunları ortaya çıkarmaktır.

Araştırmada genel tarama modeli kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak 40 maddelik beşli likert tipi ölçek İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde 2005-2006 öğretim yılında görev yapan ilköğretim müfettişlerine uygulanmıştır.

Araştırmaya anket sorularını tam olarak cevaplayan 169 ilköğretim müfettişi katılmıştır.

Araştırmanın sonuçları aşağıdaki gibidir:

1. İlköğretim müfettişlerinin teftiş ve değerlendirme, rehberlik, mesleki yardım ve işbaşında yetiştirme, inceleme ve araştırma, soruşturma görevlerini yürütürken genel olarak “az” düzeyde sorunla karşılaşmaktadır. Müfettişlerin söz konusu görevler arasında göreceli olarak en fazla “rehberlik, mesleki yardım ve işbaşında yetiştirme”, “inceleme ve araştırma” görevlerinde sorun yaşadıkları görülmektedir. Bu görevleri “teftiş ve değerlendirme” izlemekte; “soruşturma” ise en az sorun yaşanan görev olarak ön plana çıkmaktadır.
2. Müfettişlerin görevlerini yürütürken karşılaştıkları sorunlar eğitim, branş ve kıdemlerine göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Görevler içerisinde sadece “soruşturma” görevinde kıdeme göre farklılık ortaya çıkmamıştır.
3. Sorunların müfettişlerin eğitim durumlarına göre farklılıkları incelendiğinde teftiş ve değerlendirme görevinde lisans mezunlarının; rehberlik, mesleki yardım ve işbaşında yetiştirme görevinde lisans, önlisans ve diğer kategorisindeki mezunların; inceleme ve araştırma görevinde önlisans mezunlarının; soruşturma görevinde önlisans, lisans ve eğitim fakültesi mezunlarının diğer eğitim durumuna sahip müfettişlere göre göreceli olarak daha fazla sorun yaşadıkları görülmektedir.
4. Sorunların müfettişlerin branşlarına göre farklılıkları incelendiğinde; teftiş ve değerlendirme görevinde branşı PDR olanların; rehberlik, mesleki yardım ve işbaşında yetiştirme görevinde branşı matematik-fen, PDR ve diğer olanların; inceleme ve araştırma görevinde matematik-fen ve PDR olanların; soruşturma görevinde branşı matematik-fen olanların diğer branşlarda görev yapan müfettişlere göre göreceli olarak daha fazla sorun yaşadıkları görülmektedir.
5. Sorunların müfettişlerin kıdemlerine göre farklılıkları incelendiğinde; teftiş ve değerlendirme görevi ile rehberlik, mesleki yardım ve işbaşında

yetiştirme görevinde kıdemi 1 ile 5 yıl arasında olanlarla 21 yıl ve üzeri olanların; inceleme ve araştırma görevinde ise kıdemi 21 yıl ve üzeri olanların diğer kıdem gruplarında görev yapan müfettişlere göre göreceli olarak daha fazla sorun yaşadıkları görülmektedir.

Uyur (2006) tarafından yapılan “İlkretim Müfettişlerinin Kariyer Gelişimleri zerine Empirik Bir Araştırma” isimli yüksek lisans tezinin amacı, ilköğretim müfettişlerinin kariyer evrelerinin belirlenmesi ve buna göre hizmet içi eğitim ve profesyonel gelişme ihtiyaçlarının saptanmasıdır.

Uyur nitel araştırma yapmıştır. Araştırmada yüz yüze görüşmelerin tamamına yakını İstanbul İlkretim Müfettişleri Başkanlığı’nda görev yapmakta olan müfettişlerle ve İstanbul dışında bazı illerde görev yapmakta olan müfettişlerle yapılmıştır. Araştırmanın Kariyer Giriş Evresinde sekiz, Durulma Evresinde sekiz, Deneycilik ve Aktivizm Evresinde yedi, Uzmanlık Evresinde yedi, Sakinlik evresinde dört, Emeklilik Evresinde beş müfettiş olmak üzere, otuz dokuz ilköğretim müfettişi ile yüz yüze görüşmeler yapılmıştır.

Araştırmanın sonuçları özetle şöyledir:

1. İlkretim müfettişlerinin kariyerlerinde birbirinden ayırt edilebilir evreler vardır.
2. Buldukları kariyer evrelerine göre gelişim ihtiyaçları, görev alanlarında tercihleri, potansiyeli ve yaratıcılığı kullanabilme durumları değişmektedir. Duyuşsal zellikleri farklılaşmaktadır.
3. Etkileşimde buldukları kişilerin algılarında ve iletişim düzeylerinde farklar olduğu da belirlenmiştir.
4. İlkretim Müfettişlerinin kariyer evrelerinin belirlenmesiyle ortaya çıkan gelişim ihtiyaçlarının karşılanması mesleksel gelişimi ve etkiliği de artıracaktır.

Yıldırım (.....) tarafından yapılan “İlkretim Müfettiş Yardımcılarının Yetiştirilmesi” adlı araştırmanın amacı, MEB. Hizmetiçi Eğitim Dairesi Başkanlığı

ile Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı işbirliği ile gerçekleşen 3+1“Eğitim Yönetimi, Teftişi, Planlaması ve Ekonomisi” Lisans Tamamlama ve İlköğretim Müfettişliği Formasyon Eğitimi Programı ve uygulanmasının değerlendirilmesidir.

İlköğretim müfettiş yardımcılarının seçimi ve yetiştirilmesi ile ilgili veriler için adayların ve öğretim elemanlarının görüşleri anket yoluyla elde edilmiştir. Anket dört bölümden oluşturulmuştur. Birinci bölüm, dört sorudan oluşan kişisel bilgilerin toplandığı bölümdür. İkinci bölüm; müfettiş yardımcısı adayı seçimine ilişkin görüşlerin yer aldığı on yedi sorudan oluşmaktadır. Üçüncü bölüm; kursla ilgili bilgilerin toplandığı ve “amaçlar, kapsam, uygulama ve değerlendirme” alt bölümlerinden oluşturulmuştur. Amaçlar ile ilgili altı, kapsam ile ilgili yirmi dört, uygulama ile ilgili on üç ve değerlendirme ile ilgili üç soru bulunmaktadır. Dördüncü bölüm ise diğer görüşlere ilişkindir. Anket, MEB ile Gazi Ü. Gazi Eğitim Fakültesi işbirliği ile gerçekleştirilen 3+1 “Eğitim Yönetimi, Teftiş, Planlaması ve Ekonomisi” lisans tamamlama ve İlköğretim Müfettişliği Formasyon programı uygulamasında görevli 17 öğretim elemanına ve 310 ilköğretim müfettiş yardımcısına uygulanmıştır. Anketlerden 152’si ilköğretim müfettiş yardımcılardan, 15’i de öğretim elemanlarından olmak üzere toplam 167 geri dönen anket verileri araştırmada kullanılmıştır.

Araştırmanın sonuçları aşağıdaki gibidir:

1. Genel olarak aday seçimi kriterlerini adaylar çok uygun bulmakta, öğretim elemanları ise orta derecede uygun bulmaktadır.
2. Hizmetiçi eğitim programı amaçlarının gerçekleşme derecesine ilişkin ankete verilen cevaplara göre elde edilen sonuçlar; öğretim elemanları amaçların tamamının çok derecede gerçekleştiği adaylara göre ise; eğitim yöneticiliği ve eğitimde liderlik formasyonu kazandırma amaçlarının çok diğer amaçların ise orta derecede gerçekleştiği görüşünü belirtmişlerdir. Hizmetiçi eğitim programının adaylara; inceleme-araştırma, teftiş ve denetim, mesleki rehberlik ve soruşturma yapabilme yeterliği kazandırma amaçlarının gerçekleşme derecelerine farklı görüş belirtmişlerdir.

3. Hizmetiçi eğitim programında yer alan 24 derste işlenen konuların kursun genel amaçlarını gerçekleştirme düzeyine ilişkin adayların görüşleri alınmıştır. Bu sonuçlara göre 24 dersten 7'sinde işlenen konuların kursun genel amaçlarını çok, kalan 17 dersin ise orta derecede gerçekleştirdiği ortaya çıkmıştır. Grup içindeki sıralamaya göre ilk üç ders; “Rehberlik”, “Öğretim İlke ve Yöntemleri”, “Türk Eğitim Sistemi ve Sorunları” ve son üç derste “Güzel Sanatlar Eğitimi”, “Sosyal Bilgiler Öğretimi”, “Yabancı Dil (İngilizce) Öğretimi”dir. Kursun genel amaçlarını gerçekleştirebilecek nitelikte olan “Eğitimde Teftiş Teknikleri”, “Eğitim İstatistiği”, “Kamu Yönetimi”, “Personel Yönetimi” ve “Örgüt Psikolojisi” gibi temel derslerde yeterince amaca ulaşamamaktadır. Daktilo, İş Eğitimi, Mevzuat, Yazışma Kuralları ve Bilgisayar derslerinin de verilmesinin yararlı olacağını ifade edilmiştir.
4. Hizmetiçi eğitim programının uygulanmasına ilişkin görüşlerden elde edilen sonuçlara göre; programa katılan adayların derslere ilgi ile katılma durumlarının çok derecesinde olduğu, üniversitenin sosyal imkanlarından az yararlanıldığı, Bakanlık yöneticilerinin kursiyerlerin sorunlarını ve önerilerini az dikkate aldıkları görülmektedir. Öğretim elemanları programın çok iyi uygulandığını, adaylar ise orta derecede başarıyla uygulandığı görüşünü belirtmişlerdir.
5. Hizmetiçi eğitim programının değerlendirilmesine ilişkin müfettiş yardımcıları orta derecede yeterli bulurken, öğretim elemanları çok derecede yeterli bulduklarına ilişkin daha olumlu görüş belirtmişlerdir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evreni, örnekleme, araştırmada kullanılan ölçekler ve bu ölçekler aracılığıyla toplanan verilerin değerlendirilmesinde kullanılan istatistiksel teknikler konularında bilgiler verilmektedir.

Araştırma Modeli

Araştırma tarama modelinde bir araştırmadır. Tarama modeli, geçmişte ya da halen var olan bir durumu olduğu biçimiyle betimleyen araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2000:77). Kaptan'a (1998: 59) göre, mevcut olayların daha önceki olay ve koşullarla ilişkilerini de dikkate alarak, durumlar arasındaki etkileşimi açıklamayı hedef alan yöntem betimleme yöntemidir.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini 2008-2009 Eğitim-Öğretim yılında İzmir il Milli Eğitim Müdürlüğü bünyesinde görev yapan 141 ilköğretim müfettişi oluşturmaktadır. Evrenin darlığı nedeniyle tümü araştırma kapsamına alınmıştır. Ayrıca örneklem seçimi yapılmamıştır. Anket uygulaması aşamasında 120 İlköğretim müfettişinden geri dönüşüm sağlanmıştır. Geri dönüşüm sağlanan anketlerden, tam olarak yanıtlanan 105 anket araştırma kapsamına alınmıştır. Araştırmaya anketi cevaplandırarak katılan ilköğretim müfettişi sayısı çalışma evreninin yaklaşık %87,5'ine denk gelmektedir. Aşağıdaki tablolarda örneklem ile ilgili bulgular verilmektedir.

Örneklem grubunu oluşturan ilköğretim müfettişlerinin müfettişlik kıdemine göre dağılımı tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1

Örneklem Grubunun Müfettişlik Kıdemine Göre Dağılımı

Müfettişlik Kıdemi	N	%
11-20 yıl	26	24,8
21 yıl ve üzeri	79	75,2
Toplam	105	100

Tablo incelendiğinde ilköğretim müfettişlerinin müfettişlik kıdemlerinin %24,8’inin 11-20 yıl aralığında, %75,2’sinin de 21 yıl ve üzerinde olduğu görülmektedir. Tablodan İzmir ilinde görevli ilköğretim müfettişlerinin çoğunun 20 yıldan fazla müfettişlik kıdemine sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Örneklem grubunu oluşturan ilköğretim müfettişlerinin öğrenim durumuna göre dağılımı tablo 2’de verilmektedir.

Tablo 2

Örneklem Grubunun Öğrenim Durumuna Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	N	%
Eğitim Fakültesi mezunu	52	49,5
Eğitim Yöneticiliği ve Deneticiliği Bölümü Yüksek Lisans mezunu	17	16,2
Diğer (Eğitim Enstitüsü, Lisans Tamamlama, diğer fakülteler mezunu)	36	34,3
Toplam	105	100

Tablo incelendiğinde ilköğretim müfettişlerinin % 49,5’inin eğitim fakültesi mezunu, % 16,2’sinin eğitim yöneticiliği ve deneticiliği bölümü yüksek lisans mezunu ve %34,3’ünün bunların dışında bir öğrenim durumuna (Eğitim Enstitüsü, Lisans Tamamlama, diğer fakülteler mezunu) sahip olduğu görülmektedir.

Örneklem grubunu oluşturan ilköğretim müfettişlerinin branşa göre dağılımı tablo 3’te verilmektedir.

Tablo 3
Örneklem Grubunun Branşa Göre Dağılımı

Branş	N	%
Eğitim Bilimleri	56	53,3
Diğer branşlar (Fen Bilgisi, Matematik, Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilimler, Türkçe, Türk Dili Ve Edebiyatı, Fransızca, Tarih, Beden Eğitimi)	49	46,7
Toplam	105	100

Tablo incelendiğinde ilköğretim müfettişlerinin %56'sının eğitim bilimleri branşından olduğu görülmektedir. %49'unu ise diğer branşlar (Fen Bilgisi, Matematik, Rehberlik Ve Psikolojik Danışmanlık, Sınıf Öğretmenliği, Sosyal Bilimler, Türkçe, Türk Dili Ve Edebiyatı, Fransızca, Tarih, Beden Eğitimi) oluşturmaktadır.

Örneklem grubunu oluşturan ilköğretim müfettişlerinin katıldığı yönetim ve denetimle ilgili kurs ve seminerlerin sayısına göre dağılımı tablo 4'de verilmektedir.

Tablo 4
Örneklem Grubunun Katıldığı Yönetim ve Denetimle İlgili Kurs ve Seminerlerin Sayısına Göre Dağılımı

Kurs ve Seminer Sayısı	N	%
0- 5	26	24,8
5- 10	42	40,0
10 ve daha çok	37	35,2
Toplam	105	100

Tablo incelendiğinde ilköğretim müfettişlerinin %40'ının 5-10 arasında, %35,2'sinin 10 ve daha çok sayıda yönetim ve denetimle ilgili kurs ve seminerlere katıldığı; %24,8'inin ise hiçbir kursa veya seminere katılmayanlardan veya en fazla 5 kursa katılanlardan oluştuğu görülmektedir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmada veri toplama aracı olarak "İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmesi ve Yetiştirilmesine İlişkin Algı ve Beklentiler Ölçeği" kullanılmıştır. Ölçek, araştırmacı tarafından geliştirilmiştir. Ölçek üç bölümden oluşmaktadır. Ölçeğin ilk

bölümü 4 maddelik kişisel bilgiler bölümünden oluşmaktadır. Ölçeğin diğer bölümleri oluşturulurken denetçilerin görüşlerinin ilköğretim müfettişlerinin seçilmeleri ve yetiştirilmeleri olarak iki bölümde alınması düşünülmüştür. Görüşler alınırken algı ve beklentiler olarak iki biçimde değerlendirmelerinin istenmesi planlanmıştır. Bu amaçla algı ve beklentilerinin ölçülmesi için 5’li likert tipi değerlendirme yapılmıştır. Ölçekte ilköğretim müfettişlerinin seçilme sürecine ilişkin 38 önerme, ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilme sürecine ilişkin 17 önerme oluşturulmuştur. Ölçeğin yanıtlarının değerlendirilmesinde “Tamamen Katılıyorum” için 5, “Kısmen Katılıyorum” için 4, “Orta Düzeyde Katılıyorum” için 3, “Az Katılıyorum” için 2 ve “Katılmıyorum” için 1 değerleri kullanılmıştır.

İkinci bölümde ilköğretim müfettişlerinin seçilmeleri konusunda önermeler yazılırken MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi’nden, MEB İlköğretim Müfettiş Yardımcılığı giriş sınavında adaylarda aranacak koşullardan ve şimdiye kadar bu konuya yakın yapılmış araştırmaların sonuçlarından yararlanılmıştır. Önermeler için uzman görüşü alınmıştır. İçerik geçerliğine, ölçme aracında bulunan soruların (maddelerin) ölçme aracına uygun olup olmadığına, ölçmek istediği alanı temsil edip etmediğine bakılmıştır. Önermeler tüm görüşmelerden elde edilen değerli görüşler değerlendirilerek son halini almıştır.

Üçüncü bölümde ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin önermeler yazılırken MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi’nden, Hizmetiçi Eğitim Yolu İle İlköğretim Müfettişi Yetiştirilmesi Hakkındaki Yönetmelikten, Yıldırım ve Koçak (1994)’ın yaptığı “Eğitim Denetiminde İlköğretim Müfettişleri Yetiştirilmesi ve Sorunları” isimli araştırmasından, Yıldırım’ın “İlköğretim Müfettiş Yardımcılarının Yetiştirilmesi” isimli araştırmasından yararlanılmıştır. Aynı şekilde önermeler için uzman görüşü alınmıştır.

Üçüncü bölümün sonunda deneticilerin hizmetiçi eğitimde yer almasını istedikleri derslere ait sorular yer almaktadır. Deneticilerin, denetici adaylarının hangi alanlarda hangi derslere ihtiyacı olduklarının belirlenmesi amacıyla hazırlanan

bu bölüm Kayıkcı'nın "MEB Denetmenlerinin Denetim Alt Sisteminin Yapısal Sorunlarına İlişkin Algıları ve İş Doyum Düzeyleri" isimli doktora tezinden, Yıldırım ve Koçak (1994)'ın "Eğitim Denetiminde İlköğretim Müfettişleri Yetiştirilmesi ve Sorunları" isimli araştırmasından, Yıldırım'ın "İlköğretim Müfettiş Yardımcılarının Yetiştirilmesi" isimli araştırmasından ve MEB Hizmet-İçer Eğitim Yolu İle İlköğretim Müfettişi Yetiştirilmesi Hakkında Yönetmelik'ten yararlanılarak hazırlanmıştır. Ayrıca ölçekte belirtilmesi unutulmuş, hizmetiçi eğitimde verilmesini gerekli gördükleri başka dersler de varsa deneticilerden onları da yazmaları istenmiştir.

Anketin geliştirilme ve çoğaltma işlemleri bitirildikten sonra, İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nde görevli İlköğretim Müfettişlerine uygulanmaya başlanmıştır. İzmir İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nde İlköğretim Müfettişleri 10 gruba ayrılmıştır. İlköğretim Müfettişleri Başkanlığı'ndan öğrenilen grup sayılarına göre anketler gruplanarak, ilköğretim müfettişlerinin grup başkanlarına iletilmiştir. 2 hafta süre içinde anketler geri toplanmıştır. Hatalı veya eksik doldurulan anketler araştırmacı tarafından ayıklanmıştır. İlköğretim müfettişlerine iletilen 141 anketten 120'si geri dönmüş; bunların içinden 105'i araştırma kapsamına alınmıştır.

İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmesi Ve Yetiştirilmesine İlişkin Algı Ve Beklentiler Anketinin geçerliğini saptamak için konu alanı uzmanlarının anket maddelerine ilişkin görüşleri alınmıştır. Uzman görüşleri ve alanyazında yer alan bilgiler ışığında değerlendirilen anket maddelerinin, ilköğretim müfettişlerinin seçilmesi ve yetiştirilmesine ilişkin geçerliğinin yüksek olduğu kamsına varılmıştır.

Anketin güvenilirliği iki yarı test güvenilirliği kullanılarak hesaplanmıştır. İki yarı test güvenilirliği, testin maddelerinin tek-çift, ilk yarı- son yarı veya yansız olarak iki eş yarıya ayrılarak testin iki yarısı arasındaki ilişkiden hareketle Spearman Brown formülü kullanılarak testin tamamı için hesaplanan korelasyon katsayısı ile açıklanır (Büyüköztürk, 2007: 170). Testi yarılama yöntemi olarak da bilinen iki yarı test güvenilirliği, elde edilen test puanları arasındaki tutarlılığı gösterir. SPSS'de yapılan iki yarı test güvenilirlik analizinde test ilk yarı- son yarı olarak ikiye ayrılır.

İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmesine İlişkin Algı ve Beklentiler Anketi

Yapılan istatistiksel çözümlerinde İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmesine İlişkin Algı ve Beklentiler anketinin alpha (güvenirlik katsayısı) 0.9540 bulunmuştur. Bu katsayı anketin güvenilirliğinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir.

Aşağıda yapılan istatistiksel çözümler sonucu elde edilen bulgular verilmektedir:

Güvenirlik Katsayısı (Testin bütünü için):

Denek Sayısı : 105 Test Madde Sayısı: 34

Alpha : .9540

Güvenirlik Katsayıları (Bölünmüş Yarılar İçin):

Denek Sayısı : 105 Test Madde Sayısı: 34

Bölünmüş Yarılararası Korelasyon : .7537

Guttman split-half : .8585

Equal length Spearman-Brown : .8596

Unequal length Spearman-Brown : .8596

Birinci bölüm (17 Madde) : Alpha Katsayısı : .8916

İkinci bölüm (17 Madde) : Alpha Katsayısı : .9538

İstatistiksel çözümlerinde sonucunda, anketin güvenilirliğini olumsuz yönde etkileyen anket maddeleri bulunmuştur. Bu maddeler anketten çıkarıldığında anketin güvenilirliği yükselmiştir. Bu nedenle çözümlerinde bu maddeler değerlendirme dışı tutulmuştur. Değerlendirme dışı tutulan anket maddeleri ve ilgili basamaklar şunlardır:

Madde 1 - Adayın dört yıllık herhangi bir fakülte mezunu olması.

Madde 19 - Sınavda aynı puanı almış adaylardan hizmet süresi üstünlüğü olanın başarılı sayılması.

Madde 33 - Adayın yazılı sınavda öğretmenlik meslek bilgisinden sorumlu olması.

Madde 38 - Seçme sürecinde adayın getirdiği referans mektuplarının da değerlendirilmesi.

İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmesine İlişkin Algı ve Beklentiler Anketi

Yapılan istatistiksel çözümlerinde İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmesine İlişkin Algı ve Beklentiler anketinin alpha (güvenirlik katsayısı) 0.9258 bulunmuştur. Bu katsayı anketin güvenilirliğinin oldukça yüksek olduğunu göstermektedir.

Aşağıda yapılan istatistiksel çözümler sonucu elde edilen bulgular verilmektedir:

Güvenirlik Katsayısı (Testin bütünü için):

Denek Sayısı : 105 Test Madde Sayısı: 16
Alpha : .9258

Güvenirlik Katsayıları (Bölünmüş Yarılar İçin):

Denek Sayısı : 105 Test Madde Sayısı: 16

Bölünmüş Yarılararası Korelasyon : .5293

Guttman split-half : .6830

Equal length Spearman-Brown : .6922

Unequal length Spearman-Brown : .6922

Birinci bölüm (8 Madde) : Alpha Katsayısı : .8364

İkinci bölüm (8 Madde) : Alpha Katsayısı : .9651

İstatistiksel çözümler sonucunda, anketin güvenilirliğini olumsuz yönde etkileyen bir anket maddesi bulunmuştur. Bu madde anketten çıkarıldığında anketin güvenilirliği yükselmiştir. Bu nedenle çözümlerinde bu madde değerlendirme dışı tutulmuştur. Değerlendirme dışı tutulan anket maddesi ve ilgili basamağı şöyledir:

Madde 5 - Hizmetiçi eğitimde başarılı olan adayların yetiştirme sürecinin devamı olarak görev başında yetiştirme eğitimine katılması.

Veri Çözümleme Teknikleri

Araştırma sürecinde toplanan veriler SPSS 15.0 for Windows paket programı kullanılarak çözümlenmiştir. Verilerin çözümlenmesinde dağılımları belirlemede yüzde, frekans, aritmetik ortalama, standart sapma; değişkenler arasında korelasyon, değişkenlere ilişkin ortalamalar arasındaki farkın önem düzeylerinin

belirlenmesinde t-testi ve tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Aşağıda araştırma problemlerinin çözümünde kullanılan istatistiksel yöntemler ve tekniklerin hangi durumlarda kullanıldıkları belirtilmiştir (Büyüköztürk, 2007).

- İlişkisiz Örneklem T-Testi (Independent Samples T-Test), ilişkisiz (bağımsız) iki örneklem ortalaması arasındaki farkın birbirinden anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek için kullanılır.
- İlişkili Örneklem için T-Testi (Paired Samples T-Test), ilişkili iki örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan (birbirinden) anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek için kullanılır.
- Tek yönlü varyans analizi (One-Way ANOVA), iki yada daha çok örneklem ortalaması arasındaki farkın sıfırdan anlamlı bir şekilde farklı olup olmadığını test etmek üzere uygulanır.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde araştırmanın problemi ile ilgili olarak belirlenen alt problemlerin istatistiksel çözümlere ilişkin bulguları ve ilgili yorumlarına yer verilmektedir. Her bir alt problem için veri çözümleme teknikleri bölümünde belirtilen istatistiksel çözümlerinin bulguları tablolar halinde verilmiş, ardından da alt problemlerle ilgili yorumlar yapılmıştır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular:

Araştırmanın birinci alt problemi “İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ve yetiştirilmelerine ilişkin algıları ve beklentileri nelerdir?” biçiminde belirlenmiştir.

Aşağıda probleme ilişkin verilerin istatistiksel çözümleri sonucunda, verilere ait tablolar verilmektedir. Tablo 5’te ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algıları ve beklentilerine ait bulgular verilmektedir.

Tablo 5
İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Algıları ve Beklentileri

Madde No	Ölçek Maddeleri	Algılar		Beklentiler	
		\bar{X}	SS	\bar{X}	SS
2	Adayın sadece eğitim fakültesi mezunu olması	3.93	1.34	4.08	1.28
3	Adayın en az sekiz yıl öğretmenlik yapmış olması	3.70	1.47	4.08	1.26
4	Adayın yedi yıllık hizmet süresinin en az dört yılını öğretmen olarak, üç yılını ise yöneticilik görevinde geçirmiş olması	3.58	1.31	3.91	1.22
5	Adayın herhangi bir alanda yüksek lisans yapmış olması	3.28	1.46	3.70	1.45

Madde No	Ölçek Maddeleri	Algılar		Beklentiler	
		\bar{X}	SS	\bar{X}	SS
6	Adayın müfettişlikle ilgili bölümlerden birinde yüksek lisans veya doktora yapması ve üç yıl öğretmenlik deneyimine sahip olması	3.57	1.47	3.90	1.32
7	Adayın herhangi bir alanda doktora yapmış olması	2.87	1.44	3.04	1.44
8	Adayın kırk yaşını <u>geçmemiş</u> olması	3.90	1.39	3.95	1.40
9	Adayın altı yıllık sicil notlarının ortalamasının en az iyi derecede olması	4.13	1.29	4.22	1.18
10	Adayın soruşturma sonucu idari görevinden <u>alınmamış</u> olması	3.77	1.42	3.90	1.40
11	Adayın herhangi bir suçtan dolayı kesinleşmiş mahkumiyet kararı <u>bulunmaması</u>	4.30	1.22	4.36	1.19
12	Adayın görevini yapmaya engel olabilecek özrü <u>olmaması</u>	4.26	1.34	4.55	1.07
13	Adayın sağlık durumunun iklim değişikliklerine uygunluğunun aranması	4.13	1.25	4.32	1.12
14	Adayın her çeşit yolculuğu yapabilmesi	4.25	1.28	4.53	0.97
15	Mülakatlarda politik tercihlerin rol <u>oynamaması</u>	4.34	1.36	4.80	0.80
16	Adayın iletişim yeterliliğinin aranması	4.35	1.17	4.81	0.50
17	Adayın yorumlama yeterliliğinin aranması	4.34	1.14	4.73	0.64
18	Adayın ISBN normlarına uygun şiir, makale, hikaye vb. eserlerinin bulunması	2.74	1.34	3.05	1.42
20	Adayın insan haklarına saygılı olması	4.46	1.10	4.86	0.58
21	Adayın aylıktan kesme cezası <u>almamış</u> olması	3.47	1.42	3.71	1.43
22	Adayın gelişmelere açık olması	4.43	1.13	4.87	0.59
23	Adayın amaçları ile kurumun amaçlarının uyuşması	4.00	1.22	4.39	0.95
24	Adayın ekip çalışmasına yatkınlığı	4.22	1.09	4.75	0.60
25	Adayın görünür özrü <u>bulunmaması</u>	4.10	1.10	4.32	1.01
26	Adayın insancıl ilişkiler kurabilecek yeterlikte olması	4.37	1.06	4.84	0.48
27	Adayın kendine güvenmesi	4.42	1.01	1.12	0.38
28	Adayın hoşgörülü ve sabırlı olması	4.23	1.15	4.78	0.54
29	Adayın araştırmacı bir kişiliğe sahip olması	4.20	1.12	4.75	0.53
30	Adayın teftişin sistemdeki yerini ve önemini kavraması	4.30	1.08	4.82	0.46
31	Adayın teftişin amaç ve politikasını anlaması	4.31	1.07	4.78	0.50

Madde No	Ölçek Maddeleri	Algılar		Beklentiler	
		\bar{X}	SS	\bar{X}	SS
32	Adayın yazılı sınavda milli eğitim mevzuatından sorumlu olması	3.88	1.18	4.15	1.04
34	Adayın yazılı sınavda özel alan bilgisinden sorumlu olması	3.95	1.14	4.40	0.86
35	Adayın yazılı sınavda genel kültür konularından sorumlu olması	3.90	1.10	4.34	0.86
36	Adayın sorumluluk sahibi olması	4.38	1.01	1.15	0.41
37	Seçme sürecinde adayların sicil dosyalarının da göz önüne alınması	3.67	1.32	3.91	1.22
Toplam		3.99	0.78	4.11	0.42

Tablo 5 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algılarının ortalamasının 3.99, beklentilerinin ortalamasının 4.12 olduğu görülmektedir. Bu ortalama değerlerinden ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algılarının ve beklentilerinin “kısmen katılıyorum” düzeyinde, olduğu görülmektedir. İlköğretim müfettişlerinin algılarının en yüksek değerde olduğu “Adayın insan haklarına saygılı olmasına.” maddesinin ortalaması 4.46, beklentilerinin en yüksek değerde olduğu “Adayın gelişmelere açık olmasına.” maddesinin ortalaması 4.87; algılarının en düşük değerde olduğu “Adayın ISBN (Uluslararası doküman kitap standardizasyonu numarası) normlarına uygun şiir, makale, hikaye vb. eserlerinin bulunmasına.” maddesinin ortalaması 2.74, beklentilerinin en düşük değerde olduğu “Adayın kendine güvenmesine.” maddesinin ortalaması 1.12’dir. Ortalamalardan anlaşıldığı gibi, ilköğretim müfettişleri, müfettişlerinin seçilme sürecinde adayın insan haklarına saygılı olmasının önemli olduğu görüşünde birleşmekte ve adayın gelişmelere açık olmasının da seçim kriterleri içinde aranmasını beklemektedirler. Aynı zamanda adayın ISBN normlarına uygun eserlerinin bulunmasının seçilmelerinde fazla rol oynamayacağını düşünmekte ve bunun yanında adayın kendine güvenmesinin de seçilmesinde önemli bir kriter olmamasının beklentisi içindedir.

Tablo 6’da ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algıları ve beklentilerine ait bulgular verilmektedir.

Tablo 6**İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Algıları ve Beklentileri**

Madde No	Ölçek Maddeleri	Algılar		Beklentiler	
		\bar{X}	SS	\bar{X}	SS
1	Adayın yetiştirilme sürecinde iki yarıyıl hizmetiçi eğitim görmesi	3.78	1.22	4.08	1.34
2	Hizmetiçi eğitim için ayrılan sürenin derslerin tamamlanması için artırılması	3.48	1.26	3.81	1.14
3	Hizmetiçi eğitim derslerinin başarı notunun en az 70 olması	3.68	1.23	4.06	1.09
4	Aday müfettişlik süresinin üç yıl olması	3.34	1.49	3.59	1.49
6	İlköğretim müfettişliğiyle ilgili bir yüksek lisans programından mezun olanlara göre, lisans mezunlarının aldıkları hizmetiçi eğitim süresinin artırılması	3.32	1.41	3.72	1.36
7	Hizmetiçi eğitim programındaki ders türlerinin artırılması	3.16	1.35	3.53	1.24
8	Hizmetiçi eğitimi ve görev başında yetiştirme eğitimini başarıyla tamamlayan adayın tekrar müfettiş yeterlik sınavına alınması	2.18	1.43	2.50	1.56
9	Hizmetiçi eğitimde adaylara yabancı dil dersi verilmesi	3.14	1.51	3.74	1.40
10	Adayların eğitimleri sırasında yurt dışına çıkıp oralardaki denetim sistemini görmelerinin sağlanması	3.91	1.46	1.29	0.62
11	Hizmetiçi eğitimde bilgisayar derslerine yer verilmesi	3.97	1.38	4.59	0.92
12	Hizmetiçi eğitimdeki derslerin uygulama ağırlıklı olması	4.00	1.30	4.62	0.70
13	Adayın inceleme-araştırma görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi	4.12	1.28	4.70	0.68
14	Adayın kurum teftişi görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi	4.24	1.22	4.79	0.63
15	Adayın ders teftişi görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi	4.29	1.16	4.79	0.57
16	Adayın rehberlik, mesleki yardım ve yetiştirme görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi	4.27	1.19	4.84	0.48
17	Adayın soruşturma görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi	4.19	1.18	4.73	0.61
Toplam		3.69	0.91	3.96	0.50

Tablo 6 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algılarının ortalamasının 3.69, beklentilerinin ortalamasının 3.96 olduğu görülmektedir. Bu ortalama değerlerinden ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algılarının ve beklentilerinin “kısmen katılıyorum” düzeyinde, olduğu

görülmektedir. İlköğretim müfettişlerinin algılarının en yüksek değerde olduğu “Adayın ders teftişi görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesine.” maddesinin ortalaması 4.29, beklentilerinin en yüksek değerde olduğu “Adayın rehberlik, mesleki yardım ve yetiştirme görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesine.” maddesinin ortalaması 4.84; algılarının en düşük değerde olduğu “Hizmetiçi eğitimi ve görev başında yetiştirme eğitimini başarıyla tamamlayan adayın tekrar müfettiş yeterlik sınavına alınmasına.” maddesinin ortalaması 2.18, beklentilerinin en düşük değerde olduğu “Adayların eğitimleri sırasında yurt dışına çıkıp oralardaki denetim sistemini görmelerinin sağlanmasına.” maddesinin ortalaması 1.29’dur. Bu ortalamalardan anlaşıldığı gibi, ilköğretim müfettişlerinin büyük bir çoğunluğu müfettiş adaylarının ders teftişi görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirildiğini düşünmekte ve müfettiş adayının rehberlik, mesleki yardım ve yetiştirme görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesini beklemektedirler. Hizmetiçi eğitimi ve görev başında yetiştirme eğitimini başarıyla tamamlayan adayın tekrar müfettiş yeterlik sınavına alınmasına katılmamaktalar ve adayların eğitimleri sırasında yurt dışına çıkıp oralardaki denetim sistemini görmelerinin sağlanması gibi beklentileri bulunmamaktadır.

Birinci Alt Probleme İlişkin Yorum:

Araştırmanın birinci alt problemi “İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ve yetiştirilmelerine ilişkin algıları ve beklentileri nelerdir?” şeklinde belirlenmişti. Deneklerden elde edilen verilere ve yapılan istatistiksel çözümlere göre ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algıları önem sırasına göre şöyledir:

1. Adayın insan haklarına saygılı olması
2. Adayın gelişmelere açık olması
3. Adayın kendine güvenmesi
4. Adayın sorumluluk sahibi olması
5. Adayın insancıl ilişkiler kurabilecek yeterlikte olması
6. Adayın iletişim yeterliliğinin aranması
7. Mülakatlarda politik tercihlerin rol oynamaması
8. Adayın yorumlama yeterliliğinin aranması
9. Adayın teftişin sistemdeki yerini ve önemini kavraması

10. Adayın teftişin amaç ve politikasını anlaması
11. Adayın herhangi bir suçtan dolayı kesinleşmiş mahkumiyet kararı bulunmaması
12. Adayın görevini yapmaya engel olabilecek özrü olmaması
13. Adayın her çeşit yolculuğu yapabilmesi
14. Adayın hoşgörülü ve sabırlı olması
15. Adayın ekip çalışmasına yatkınlığı
16. Adayın araştırmacı bir kişiliğe sahip olması
17. Adayın altı yıllık sicil notlarının ortalamasının en az iyi derecede olması
18. Adayın sağlık durumunun iklim değişikliklerine uygunluğunun aranması
19. Adayın görünür özrünün bulunmaması
20. Adayın amaçları ile kurumun amaçlarının uyuşması

İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin beklentileri ise önem sırasına göre şöyledir:

1. Adayın insan haklarına saygılı olması
2. Adayın gelişmelere açık olması
3. Adayın insancıl ilişkiler kurabilecek yeterlikte olması
4. Adayın iletişim yeterliliğinin aranması
5. Adayın yorumlama yeterliliğinin aranması
6. Mülakatlarda politik tercihlerin rol oynamaması
7. Adayın teftişin sistemdeki yerini ve önemini kavraması
8. Adayın herhangi bir suçtan dolayı kesinleşmiş mahkumiyet kararı bulunmaması
9. Adayın görevini yapmaya engel olabilecek özrü olmaması
10. Adayın her çeşit yolculuğu yapabilmesi
11. Adayın hoşgörülü ve sabırlı olması
12. Adayın ekip çalışmasına yatkınlığı
13. Adayın araştırmacı bir kişiliğe sahip olması
14. Adayın görünür özrünün bulunmaması
15. Adayın altı yıllık sicil notlarının ortalamasının en az iyi derecede olması
16. Adayın sağlık durumunun iklim değişikliklerine uygunluğunun aranması

17. Adayın amaçları ile kurumun amaçlarının uyuşması
18. Adayın yazılı sınavda özel alan bilgisinden sorumlu olması
19. Adayın yazılı sınavda genel kültür konularından sorumlu olması
20. Adayın yazılı sınavda milli eğitim mevzuatından sorumlu olması

Yukarıdaki önem sıralamaları incelendiğinde, İlköğretim müfettişlerinin beklentilerinde ve algılarında ortak olarak yer alan maddelerin, beklentilerinde algılarına göre önem sıralamasında daha önde yer aldığı görülmektedir. İlköğretim müfettişleri, yukarıdaki maddeler içinde müfettişlerinin seçilme sürecinde adayın insan haklarına saygılı olmasının en önemli madde olduğu görüşünde birleşmektedirler. Çünkü müfettişlerin sürekli insanlarla iletişim içinde olması, onlarla iyi anlaşabilmeleri için karşılıklı olarak birbirlerinin haklarına saygılı davranmalarını gerektirir. Bunun yanında adayın gelişmelere açık olmasının da seçim kriterleri içinde aranmasını beklemektedirler. Aday kendini her yönden geliştirmeye istekli olmalıdır. Sürekli ilerleyen eğitim sistemine ayak uydurabilmelidir. Ancak bu şekilde öğretmenlere güncel bilgilerle rehberlik yapabilirler. Adayın ISBN normlarına uygun eserlerinin bulunmasının da seçilmelerinde fazla rol oynamayacağını düşünmektedirler. Adayın kendine güvenmesinin ise seçilmesinde önemli bir kriter olmamasını beklemektedirler. Çünkü müfettiş olmayı düşünen tüm adayların zaten kendilerine güvenleri olduğunu düşünmektedirler.

MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği (1999)'ne göre ilköğretim müfettişlerinin seçilmesi amacıyla yapılan yarışma sınavına başvuru koşulları ise şöyledir:

- a) En az dört yıl süreli yüksek öğrenim görenlerden;
 - 1) Bakanlığa bağlı resmi okul ve kurumlarda en az sekiz yıl öğretmenlik yapmış,
 - 2) Yedi yıllık hizmet süresinin en az dört yılını resmi okul ve kurumlarda öğretmen olarak, üç yılını ise Bakanlık merkez ya da taşra teşkilatı yöneticilik görevlerinde geçirmiş,
 - 3) Fakültelerin; eğitim yönetimi, teftişi, plânlaması ve ekonomisi veya eğitim yönetimi ve denetimi bölüm anabilim dalından mezun ya da bu

- alanlarda yüksek lisans veya doktora yapanlardan Bakanlığa bağlı resmi okul ve kurumlarda en az üç yıl öğretmenlik ve/veya yöneticilik yapmış, olma koşullarından herhangi birini taşımak,
- b) Bakanlık teşkilatında görevli olmak,
- c) Müfettiş yardımcılığı yarışma sınavının açıldığı yılın Ocak ayının birinci gününde 40 yaşını doldurmamış olmak,
- d) Son altı yıllık sicil notlarının ortalaması en az iyi derecede olmak,
- e) Müfettişlik mesleği ile bağdaşmayacak fiillerinden dolayı memuriyete engel olacak derecede olmasa dahi hapis cezasına mahkum edilmemiş (taksirli suçlar hariç) ve son altı yıllık hizmet süresinde aylıktan kesme/maaş kesimi veya daha ağır bir disiplin cezası almamış ya da bu süre içinde idarî görevi adli ve idari soruşturma sonucu üzerinden alınmamış olmak.

MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği (1999)'nde belirtilen yarışma sınavı koşullarında yer alan “Adayın altı yıllık sicil notlarının ortalamasının en az iyi derecede olması” ve “Adayın herhangi bir suçtan dolayı kesinleşmiş mahkumiyet kararı bulunmaması” kriterleri araştırma sonucunda da ilköğretim müfettişlerinin önemsedikleri maddeler arasında yer almıştır.

Yarışma sınavında puanların eşitliği durumunda MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği (1999)'ne göre “ISBN (Uluslar arası doküman-kitap standardizasyonu numarası) normlarına uygun şiir, makale, hikaye ve benzeri eserleri bulunması” durumu adayın önceliğe sahip olmasını sağlar. Ama araştırmanın sonucunda elde edilen ilköğretim müfettişlerinin görüşlerine göre; müfettişler adayların “ISBN (Uluslar arası doküman-kitap standardizasyonu numarası) normlarına uygun şiir, makale, hikaye ve benzeri eserleri bulunması” durumunu MEB İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği'ne oranla daha az önemli bulmaktadırlar. Adaylar için tercih sebebi olabileceği görüşünde birleşmemektedirler.

Başar (2000)'ın yaptığı “Eğitim Müfettişinin Roller, Yeterlilikleri, Seçilmesi ve Yetiştirilmesi” adlı araştırmasında elde ettiği sonuçlara göre; Başar

(2000) denetçi seçiminde sırayla kişilik, branş bilgisi testi uygulaması ve sicil dosyası incelemesini önemli bulmuştur. Araştırmaları karşılaştırdığımızda birinci alt problemde elde edilen sonuçlarda da ilköğretim müfettişi seçiminde kişilik özelliklerinin ilk sıralarda önemli bulunduğunu, bu sırayı sicil notlarının ve özel alan (branş) bilgisinin takip ettiği görülmektedir. Başar (2000)'a göre yabancı dil testi ve öneri mektupları en az benimsenen yöntemler olmuştur. Aynı şekilde referans mektuplarının değerlendirilmesi araştırma sonucunda ilköğretim müfettişlerinin katılmadıkları bir maddedir.

Deneklerden elde edilen verilere ve yapılan istatistiksel çözümlere göre ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algıları önem sırasına göre şöyledir:

1. Adayın ders teftişi görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi
2. Adayın rehberlik, mesleki yardım ve yetiştirme görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi
3. Adayın kurum teftişi görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi
4. Adayın soruşturma görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi
5. Adayın inceleme-araştırma görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi
6. Hizmetiçi eğitimdeki derslerin uygulama ağırlıklı olması
7. Hizmetiçi eğitimde bilgisayar derslerine yer verilmesi
8. Adayların eğitimleri sırasında yurt dışına çıkıp oralardaki denetim sistemini görmelerinin sağlanması
9. Adayın yetiştirilme sürecinde iki yarıyıl hizmetiçi eğitim görmesi

İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentileri ise önem sırasına göre şunlardır:

1. Adayın ders teftişi görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi
2. Adayın rehberlik, mesleki yardım ve yetiştirme görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi
3. Adayın kurum teftişi görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi
4. Adayın soruşturma görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi
5. Adayın inceleme-araştırma görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi

6. Hizmetiçi eğitimdeki derslerin uygulama ağırlıklı olması
7. Hizmetiçi eğitimde bilgisayar derslerine yer verilmesi
8. Adayın yetiştirilme sürecinde iki yarıyıl hizmetiçi eğitim görmesi
9. Hizmetiçi eğitim derslerinin başarı notunun en az 70 olması

İlköğretim müfettişleri yukarıda belirtilen maddelere göre yetiştirilme sürecinde, müfettiş adaylarının en iyi olarak ders teftişi görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirildiğini düşünmektedirler. Gelecek müfettiş adaylarında görmek istedikleri özellik ise rehberlik, mesleki yardım ve yetiştirme görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmeleridir. Aynı şekilde Başar (2000) da araştırması sonucunda denetçilerin rehberlik ve denetim alanında yetiştirilmeleri gerektiği sonucunu elde etmiştir. Bu araştırma sonucundan farklı olarak ise soruşturma konusunda da yetiştirilmelerini önemli bulduklarını belirtmiştir. Müfettişlik ders teftişi yanında derste görülen eksikliklerin ve hataların düzeltilebilmesi için öğretmene rehberlik, yardım ve yetiştirme yapmayı da gerektirir. Ancak bu şekilde istenilen eğitim düzeyine gelinebilir. İlköğretim müfettişleri hizmetiçi eğitimi ve görev başında yetiştirme eğitimini başarıyla tamamlayan adayın tekrar müfettiş yeterlik sınavına alınmasına katılmamaktalar. Müfettiş yardımcılığı sınavını kazanıp da gelen ve alması gereken eğitimleri alarak yetiştirilen müfettiş yardımcısının gerekli yeterliğe ulaşabileceği görüşündedirler. Bu nedenle tekrar bir sınava tabi tutulmasını anlamsız buluyorlar. Müfettiş adaylarının eğitimleri sırasında yurt dışına çıkıp oralardaki denetim sistemini görmelerinin sağlanması beklentisi içinde de değillerdir. Böyle bir eğitimin olabileceği görüşü onlara olanaksız gelmektedir. Yıldırım ve Koçak (1994) da yaptığı “Eğitim Denetiminde İlköğretim Müfettişleri Yetiştirilmesi ve Sorunları” isimli araştırmasında müfettişlerin büyük bir çoğunluğunun, yurt dışında bulunmalarının mesleki fayda sağlayacağı görüşünü paylaştıklarını belirlemiştir. Yaş ve dil bilme gibi bağımsız değişkenlerin bu görüşü etkilediği sonucuna da ulaşmıştır.

Müfettiş adayları sadece yurt içinde eğitim alabileceğine inanmaktalar. Aslında yurt dışındaki denetim sisteminin yakından görülmesi yaşanan eksikliklerin, yanlışların ya da doğruların daha kolay farkına varılmasını, karşılaştırma yapabilmeyi sağlayabilir. Adayların ileri görüşlü olmalarına yarayabilir. Hizmetiçi

eğitim sisteminin tekrar dzenlenmesi durumunda yukarıda saydığımız ozelliklerin de eklenmesi daha iyi ve kaliteli adayların yetişmesi için önemli noktalardır.

Başar (2000), bu araştırmadan farklı olarak denetçilerin kurs ve seminerlerle ve deneyimli denetçilerin yanında yetiştirilmelerini önemli bulduklarına değinmiştir. Bu araştırmada da Başar (2000)'ın sonucuna yakın olarak, müfettişlerin daha çok uygulama ağırlıklı yetiştirilmelerinin beklendiği sonucuna ulaşılmıştır.

Başar (2000), araştırmasında ayrıca denetçi yetiştirme etkinliklerinin sonucunda yapılacak sınavda başarılı olamayan adayların eski görevlerine eşdeğer bir göreve atanmaları gerektiği görüşünde denetçilerin birleştiği sonucuna da ulaşmıştır.

MEB İlköğretim Müfettişlikleri Başkanlığı Yönetmeliği(1999)'ne göre ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmesinde, hizmet içi eğitim sonunda yapılacak değerlendirme sınavında 100 puan üzerinden 70 puan alanlar başarılı sayılır. Araştırmanın sonucunda elde ettiğimiz ilköğretim müfettişlerinin beklentilerine göre de "Hizmetiçi eğitim derslerinin başarı notunun en az 70 olması" maddesi önemli bulunmuştur.

Yine MEB İlköğretim Müfettişlikleri Başkanlığı Yönetmeliği(1999)'ne göre, hizmet içi eğitimde başarılı olan müfettiş yardımcıları bir müfettişin rehberliğinde görev basında yetiştirme eğitimine alınırlar. Bu programda; rehberlik ve iş basında yetiştirme, teftiş ve değerlendirme, inceleme ve soruştırma konuları ile tutum ve davranışlar yer alır. Araştırmanın sonucunda elde ettiğimiz ilköğretim müfettişlerinin beklentilerine göre ise, yukarıda sıralanan MEB İlköğretim Müfettişlikleri Başkanlığı Yönetmeliği(1999)'nde yer alan görev basında yetiştirme eğitimi konuları aşağıdaki sıralamayla önemli bulunmuştur:

- Adayın ders teftişi görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi
- Adayın rehberlik, mesleki yardım ve yetiştirme görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi
- Adayın kurum teftişi görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi

- Adayın soruşturma görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi
- Adayın inceleme-araştırma görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi

Yukarıda bahsedilen konularda ilköğretim müfettişlerinin görüşleri MEB İlköğretim Müfettişlikleri Başkanlığı Yönetmeliği(1999)'yle aynı çıkmıştır. Bu durum yönetmeliğin ilköğretim müfettişlerinin çoğunluğunun görüşüne uyduğunu ifade etmektedir.

Ayrıca hizmetiçi eğitimde bilgisayar derslerinin de verilmesi konusunda ilköğretim müfettişlerinin beklentileri yüksek çıkmıştır. Bu beklentilerinin de göz önüne alınması yeni yetiştirilecek ilköğretim müfettişi adayları için yararlı olacaktır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular:

Araştırmanın ikinci alt problemi “İlköğretim müfettişlerinin seçilmeleri konusundaki algı ve beklentileri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” biçiminde belirlenmiştir.

Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular ve çözümlenmeler tablolar kullanılarak verilmektedir. İlköğretim müfettişlerinin seçilmeleri konusundaki algı ve beklentilerinin çözümleme sonuçları tablo 7’de verilmektedir.

Tablo 7
İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Algı ve Beklentilerinin Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları

Kaynak	n	\bar{X}	SS	SD	t	Önem Denetimi
Algılar	105	3.99	.78	104	1.75	P=0.084
Beklentiler	105	4.12	.42			Fark Önemsiz

Tablo 7 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algıları ve beklentileri arasında $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

İkinci Alt Probleme İlişkin Yorum:

Araştırmanın ikinci alt problemi “İlköğretim müfettişlerinin seçilmeleri konusundaki algı ve beklentileri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” biçiminde belirlenmiştir.

Bu alt problem için deneklerden elde edilen verilere ve yapılan istatistiksel çözümlere göre ilköğretim müfettişlerinin seçilmeleri konusundaki algı ve beklentileri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. İlköğretim müfettişlerinin algılarıyla beklentileri aynı düzeydedir. Seçilmelerine ilişkin uygulanan veya uygulanması istenen kriterler ilköğretim müfettişleri arasında benzerlik göstermektedir. Başar (2000)’ın araştırmasına göre de denetçilerin, denetçi seçme yöntemlerini benimseme konusunda benzer görüşler içinde oldukları belirlenmiştir. Bu iki araştırmanın aynı sonuçlara ulaşması müfettişlerin hala yakın görüşler içinde olduklarını ifade etmektedir. Buradan da müfettişler arasında bir uyumun varlığından söz edebiliriz.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular:

Araştırmanın üçüncü alt problemi “İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmeleri konusundaki algı ve beklentileri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” biçiminde belirlenmiştir.

Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular ve çözümler tablolar kullanılarak verilmektedir. İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmeleri konusundaki algı ve beklentilerinin çözümlerine sonuçları tablo 8’de verilmektedir.

Tablo 8
İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirmelerine İlişkin Algı ve Beklentilerinin Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları

Kaynak	N	\bar{X}	SS	SD	t	Önem Denetimi
Algılar	105	3.69	.91	104	3.03	P=0.003
Beklentiler	105	3.96	.50			Fark Önemli

Tablo 8 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algıları ve beklentileri arasında $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın

bulunduğu anlaşılmaktadır. Tablodaki verilere göre, ilköğretim müfettişleri yetiştirilmelerine ilişkin ($\bar{X}= 3.96$) beklentilerini ($\bar{X}= 3.69$) algılarından daha önemli bulmaktadırlar.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Yorum:

Araştırmanın üçüncü alt problemi “İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmeleri konusundaki algı ve beklentileri arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” biçiminde belirlenmiştir.

Bu alt problem için deneklerden elde edilen verilere ve yapılan istatistiksel çözümlere göre ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmeleri konusundaki beklentileri algılarına göre daha yüksektir. Aydın da yaptığı “İlköğretim Müfettişlerinin Mesleksel Gelişimlerine İlişkin Algı ve Beklentileri” adlı araştırmasında benzer sonuçlara ulaşmıştır. İlköğretim müfettişlerinin mesleksel gelişimlerine ilişkin algı beklentileri arasında anlamlı bir fark bulmuş ve bu anlamlı farkın beklentiler yönünde olduğunu belirtmiştir. Mesleksel gelişimin yetiştirilmeyle doğru orantılı olduğu göz önüne alınırsa araştırma sonuçlarının benzerliği daha net olarak görülür.

İlköğretim müfettişlerinin var olan hizmetiçi eğitim ve görev başında yetiştirme eğitiminin eksiklikleri olduğu görüşünde oldukları belirlenmiştir. Yürütülmekte olan yetiştirme programındaki derslerin daha fazla uygulama ağırlıklı olması adayların daha rahat öğrenmelerini destekleyecektir. Bilindiği gibi derslerde uygulama yapılması konunun akılda kalma oranını artırır. Bu nedenle derslerdeki uygulama süresi arttırılmalıdır. Bilgisayar dersleri de hizmetiçi eğitime eklenmelidir. Çünkü denetim sisteminde tüm raporlar bilgisayar başında yapıldığı için adayların bilgisayar kullanmayı çok iyi bilmeleri gerekir. Eksikliğin olduğu diğer bir konu da adayın inceleme-araştırma, kurum teftişi, ders teftişi, rehberlik, mesleki yardım ve yetiştirme, soruşturma görevini en iyi yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesidir. Bu sayılan görevler bir ilköğretim müfettişinin en önemli ve temel görevleridir. Bu görevlerin en iyi şekilde yapılması gerekmektedir. İnceleme-araştırma, kurum teftişi ve ders teftişi görevleri rehberlik, mesleki yardım ve yetiştirme görevlerini de

etkilemektedir. Teftiş iyi yapılırsa kurumun veya öğretmenin eksiklikleri ve hataları farkına varılır ve rehberlik, mesleki yardım ve yetiştirme işi de ona göre daha rahat yapılır. Gelecek müfettiş adaylarının daha iyi yetişebilmesi için hizmetiçi eğitimin düzenlenmesi ve bu konulara ağırlık verilmesi gerekmektedir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular:

Araştırmanın dördüncü alt problemi “İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algıları; ilköğretim müfettişlerinin müfettişlik kıdemleri, öğrenim durumları, branşları ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular ve çözümler tablolar kullanılarak verilmektedir. İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algılarının müfettişlik kıdemlerine göre çözümler sonuçları tablo 9’da verilmektedir.

Tablo 9
İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Algıların
Müfettişlik Kıdemlerine Göre Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları

Kaynak	Müfettişlik Kıdemi	N	\bar{X}	SS	SD	T	Önem Denetimi
Algılar	11-20 yıl	26	3.89	.76	103	0.729	P=0.468
	21 yıl ve üzeri	79	4.02	.79			
Toplam		105					Fark Önemsiz

Tablo 9 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algıları arasında müfettişlik kıdemlerine göre $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algılarının öğrenim durumlarına göre çözümler sonuçları tablo 10 ve 11’de verilmektedir.

Tablo 10
İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Algılarının
Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	N	\bar{X}	SS
Eğitim Fakültesi mezunu	52	4.01	.74
Eğitim Yöneticiliği ve Deneticiliği Bölümü Yüksek Lisans mezunu	17	3.80	.84
Diğer	36	4.05	.83
Toplam	105	3.99	.78

Tablo 10’da ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algılarının öğrenim durumlarına göre dağılımı verilmektedir. Buna göre, eğitim fakültesi mezunlarının eğitim yöneticiliği ve deneticiliği bölümü yüksek lisans mezunlarına göre seçilmelerine ilişkin algılarının ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 11
İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Algılarının
Öğrenim Durumlarına Göre Varyans İstatistiği Sonuçları

Kaynak		KT	SD	KO	F	Önem Denetimi
Algılar	G.İ.	63.02	102	.62	.65	P= 0.524
	G.A.	.80	2	.40		
Toplam		63.82	104			Fark Önemsiz

Tablo 11 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algıları arasında öğrenim durumlarına göre $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algılarının branşlarına göre çözümleme sonuçları tablo 12’de verilmektedir.

Tablo 12
İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Algılarının
Branşlarına Göre Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları

Kaynak	Branş	N	\bar{X}	SS	SD	T	Önem Denetimi
Algılar	Eğitim Bilimleri	56	3.99	.73	103	0.88	P=0.930
	Diğer Branşlar	49	4.00	.85			
Toplam		105					Fark Önemsiz

Tablo 12 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algıları arasında branşlarına göre $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algılarının katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre çözümlene sonuçları tablo 13 ve 14’te verilmektedir.

Tablo 13
İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Algılarının
Katıldıkları Kurs Ve Seminer Sayısına Göre Dağılımı

Kurs ve Seminer Sayısı	N	\bar{X}	SS
0- 5	26	3.97	.67
5- 10	42	4.00	.75
10 ve daha çok	37	4.00	.90
Toplam	105	3.99	.78

Tablo 13’te ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algılarının katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre dağılımı verilmektedir. Buna göre, 5-10 arası ve 10 ve daha çok sayıda kurs ve seminere katılanların algılarının aynı değerde ortalamalara sahip olduğu görülmektedir. Bu durum seçilmelerine ilişkin algılarının katıldıkları kurs ve seminer sayısı arttıkça birbirine yaklaştığını ifade etmektedir.

Tablo 14
İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Algılarının Katıldıkları Kurs Ve
Seminer Sayısına Göre Varyans İstatistiği Sonuçları

Kaynak		KT	SD	KO	F	Önem Denetimi
Algılar	G.İ.	63.81	102	.63	.01	P= 0.988
	G.A.	.02	2	.01		
Toplam		63.83	104			Fark Önemsiz

Tablo 14 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algıları arasında katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Yorum:

Araştırmanın dördüncü alt problemi “İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algıları; ilköğretim müfettişlerinin müfettişlik kıdemleri, öğrenim durumları, branşları ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

Bu alt problem için deneklerden elde edilen verilere ve yapılan istatistiksel çözümlere göre ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algıları arasında belirlenen kişisel değişkenlerin hiç birinde farklı bir değerlendirme içinde değildir. Bu durum ilköğretim müfettişlerinin seçilmeleri konusunda uygulanan prosedürün tüm müfettişlerce aynı şekilde algılandığını ifade etmektedir. Başar (2000) da araştırmasında denetçilerin denetçi seçme yöntemlerini benimseme konusunda benzer görüşler içinde olduklarını belirtmiştir.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Bulgular:

Araştırmanın beşinci alt problemi “İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin beklentileri; ilköğretim müfettişlerinin müfettişlik kıdemleri, öğrenim durumları, branşları ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular ve çözümler tablolar kullanılarak verilmektedir. İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin beklentilerinin müfettişlik kıdemlerine göre çözümlene sonuçları tablo 15’te verilmektedir.

Tablo 15

İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Beklentilerinin Müfettişlik Kıdemlerine Göre Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları

Kaynak	Müfettişlik Kıdemi	N	X	SS	SD	T	Önem Denetimi
Beklentiler	11-20 yıl	26	4.03	.50	103	1.233	P=0.221
	21 yıl ve üzeri	79	4.14	.39			
Toplam		105					Fark Önemsiz

Tablo 15 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin beklentileri arasında müfettişlik kıdemlerine göre $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin beklentilerinin öğrenim durumlarına göre çözümlene sonuçları tablo 16 ve 17’de verilmektedir.

Tablo 16
İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Beklentilerinin
Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	n	\bar{X}	SS
Eğitim Fakültesi mezunu	52	4.09	.45
Eğitim Yöneticiliği ve Deneticiliği Bölümü Yüksek Lisans mezunu	17	4.08	.52
Diğer	36	4.17	.33
Toplam	105	4.12	.42

Tablo 16’da ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin beklentilerinin öğrenim durumlarına göre dağılımı verilmektedir. Buna göre, eğitim fakültesi mezunlarının eğitim yöneticiliği ve deneticiliği bölümü yüksek lisans mezunlarına göre seçilmelerine ilişkin beklentilerinin ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 17
İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Beklentilerinin
Öğrenim Durumlarına Göre Varyans İstatistiği Sonuçları

Kaynak	KT	SD	KO	F	Önem Denetimi	
Beklentiler	G.İ.	18.46	102	.62	.51	P= 0.603
	G.A.	.18	2	.40		
Toplam	18.64	104			Fark Önemsiz	

Tablo 17 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin beklentileri arasında öğrenim durumlarına göre $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin beklentilerinin branşlarına göre çözümlene sonuçları tablo 18’de verilmektedir.

Tablo 18
İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Beklentilerinin
Branşlarına Göre Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları

Kaynak	Branş	N	\bar{X}	SS	SD	T	Önem Denetimi
Beklentiler	Eğitim Bilimleri	56	4.13	.41	103	0.42	P=0.677
	Diğer Branşlar	49	4.10	.45			
Toplam		105					Fark Önemsiz

Tablo 18 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin beklentileri arasında branşlarına göre $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin beklentilerinin katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre çözümleme sonuçları tablo 19 ve 20’de verilmektedir.

Tablo 19
İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Beklentilerinin Katıldıkları
Kurs Ve Seminer Sayısına Göre Dağılımı

Kurs ve Seminer Sayısı	N	\bar{X}	SS
0- 5	26	4.02	.46
5- 10	42	4.15	.41
10 ve daha çok	37	4.14	.42
Toplam	105	4.12	.42

Tablo 19’da ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin beklentilerinin katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre dağılımı verilmektedir. Buna göre, 5-10 arası ve 10 ve daha çok sayıda kurs ve seminere katılanların algılarının birbirine çok yakın ortalamalara sahip olduğu görülmektedir. Bu durum seçilmelerine ilişkin beklentilerinin katıldıkları kurs ve seminer sayısı arttıkça birbirine yaklaştığını ve arttığını ifade etmektedir.

Tablo 20
İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmelerine İlişkin Beklentilerinin Katıldıkları
Kurs Ve Seminer Sayısına Göre Varyans İstatistiği Sonuçları

Kaynak		KT	SD	KO	F	Önem Denetimi
Beklentiler	G.İ.	18.32	102	.18	.89	P= 0.413
	G.A.	.32	2	.16		
Toplam		18.64	104			Fark Önemsiz

Tablo 20 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin beklentileri arasında katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Beşinci Alt Probleme İlişkin Yorum:

Araştırmanın beşinci alt problemi “İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin beklentileri; ilköğretim müfettişlerinin müfettişlik kıdemleri, öğrenim durumları, branşları ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

Bu alt problem için deneklerden elde edilen verilere ve yapılan istatistiksel çözümlere göre ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin beklentileri arasında belirlenen kişisel değişkenlerin hiç birinde farklı bir değerlendirme içinde olmadıkları görülmüştür. Bu durum ilköğretim müfettişlerinin beklentilerinin aynı düzeyde olduğunu ifade etmektedir. Beklentilerin aynı düzeyde olması müfettişlerin birbirleriyle aynı düşünceler içinde olduklarını yansıtır.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Bulgular:

Araştırmanın altıncı alt problemi “İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algıları; ilköğretim müfettişlerinin müfettişlik kıdemleri, öğrenim durumları, branşları ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular ve çözümler tablolar kullanılarak verilmektedir. İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algılarının müfettişlik kıdemlerine göre çözümler sonuçları tablo 21’de verilmektedir.

Tablo 21

**İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Algılarının
Müfettişlik Kıdemlerine Göre Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları**

Kaynak	Müfettişlik Kıdemi	N	\bar{X}	SS	SD	T	Önem Denetimi
Algılar	11-20 yıl	26	3.50	1.08	103	1.215	P=0.227
	21 yıl ve üzeri	79	3.75	.84			
Toplam		105					Fark Önemsiz

Tablo 21 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algıları arasında müfettişlik kıdemlerine göre $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algılarının öğrenim durumlarına göre çözümleme sonuçları tablo 22 ve 23’de verilmektedir.

Tablo 22

**İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Algılarının
Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı**

Öğrenim Durumu	N	\bar{X}	SS
Eğitim Fakültesi mezunu	52	3.76	.85
Eğitim Yöneticiliği ve Deneticiliği Bölümü Yüksek Lisans mezunu	17	3.46	1.14
Diğer	36	3.71	.89
Toplam	105	3.69	.91

Tablo 22’de ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algılarının öğrenim durumlarına göre dağılımı verilmektedir. Buna göre, eğitim fakültesi mezunlarının eğitim yöneticiliği ve deneticiliği bölümü yüksek lisans mezunlarına göre yetiştirilmelerine ilişkin algılarının ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir.

Tablo 23

**İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Algılarının
Öğrenim Durumlarına Göre Varyans İstatistiği Sonuçları**

Kaynak		KT	SD	KO	F	Önem Denetimi
Algılar	G.İ.	63.02	102	.62	.65	P= 0.524
	G.A.	.80	2	.40		
Toplam		63.82	104			Fark Önemsiz

Tablo 23 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algıları arasında öğrenim durumlarına göre $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algılarının branşlarına göre çözümleme sonuçları tablo 24’te verilmektedir.

Tablo 24
İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Algılarının
Branşlarına Göre Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları

Kaynak	Branş	N	\bar{X}	SS	SD	t	Önem Denetimi
Algılar	Eğitim Bilimleri	56	3.77	.91	103	0.90	P=0.372
	Diğer Branşlar	49	3.61	.91			
Toplam		105					Fark Önemsiz

Tablo 24 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algıları arasında branşlarına göre $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algılarının katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre çözümleme sonuçları tablo 25 ve 26’da verilmektedir.

Tablo 25
İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Algılarının Katıldıkları
Kurs Ve Seminer Sayısına Göre Dağılımı

Kurs ve Seminer Sayısı	N	\bar{X}	SS
0- 5	26	3.65	.83
5- 10	42	3.67	.85
10 ve daha çok	37	3.75	1.04
Toplam	105	3.69	.91

Tablo 25’de ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algılarının katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre dağılımı verilmektedir. Buna göre, ilköğretim müfettişlerinin katıldıkları kurs ve seminer sayısı arttıkça algılarının ortalamasının da arttığı görülmektedir. Bu durum yetiştirilmelerine ilişkin algılarının katıldıkları kurs ve seminer sayısı arttıkça arttığını ifade etmektedir.

Tablo 26

**İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Algılarının Katıldıkları
Kurs Ve Seminer Sayısına Göre Varyans İstatistiği Sonuçları**

Kaynak		KT	SD	KO	F	Önem Denetimi
Algılar	G.İ.	85.78	102	.84	.10	P= 0.902
	G.A.	.17	2	.09		
Toplam		85.95	104			Fark Önemsiz

Tablo 26 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algıları arasında katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Altıncı Alt Probleme İlişkin Yorum:

Araştırmanın altıncı alt problemi “İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algıları; ilköğretim müfettişlerinin müfettişlik kıdemleri, öğrenim durumları, branşları ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

Altıncı alt problem için deneklerden elde edilen verilere ve yapılan istatistiksel çözümlere göre ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algıları arasında belirlenen kişisel değişkenlerin hiç birinde farklı bir değerlendirme içinde olmadıkları görülmüştür. Bu durum ilköğretim müfettişlerinin algılarının aynı düzeyde olduğunu ifade etmektedir. Yetiştirilmeleri konusunda algılarının aynı düzeyde olması grubun uyum içinde çalıştığının bir göstergesidir. Yetiştirme sürecinde aynı düşüncelere sahip olmak yetiştirilen adaylar için sürecin uygulanmasında başarıyı arttırır.

Aydın tarafından yapılan benzer bir araştırmaya göre de aynı sonuçlar elde edilmiştir. “İlköğretim Müfettişlerinin Mesleki Gelişimlerine İlişkin Algı ve Beklentileri” adlı araştırmaya göre, ilköğretim müfettişlerinin mesleki gelişimlerine ilişkin yaş, mesleki kıdem, müfettişlik kıdemi ve eğitim durumlarına göre algı ve beklentileri arasında bir fark bulunamamıştır.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Bulgular:

Araştırmanın yedinci alt problemi “İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentileri; ilköğretim müfettişlerinin müfettişlik kıdemleri, öğrenim durumları, branşları ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular ve çözümler tablolar kullanılarak verilmektedir. İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentilerinin müfettişlik kıdemlerine göre çözümler sonuçları tablo 27’de verilmektedir.

Tablo 27

İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Beklentilerinin Müfettişlik Kıdemlerine Göre Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları

Kaynak	Müfettişlik Kıdemi	N	\bar{X}	SS	SD	t	Önem Denetimi
Beklentiler	11-20 yıl	26	3.87	.62	103	1.092	P=0.277
	21 yıl ve üzeri	79	3.99	.46			
Toplam		105					Fark Önemsiz

Tablo 27 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentileri arasında müfettişlik kıdemlerine göre $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentilerinin öğrenim durumlarına göre çözümler sonuçları tablo 28 ve 29’da verilmektedir.

Tablo 28

İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Beklentilerinin Öğrenim Durumlarına Göre Dağılımı

Öğrenim Durumu	n	\bar{X}	SS
Eğitim Fakültesi mezunu	52	3.95	.55
Eğitim Yöneticiliği ve Deneticiliği Bölümü Yüksek Lisans mezunu	17	3.99	.57
Diğer	36	3.97	.42
Toplam	105	3.96	.50

Tablo 28’de ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentilerinin öğrenim durumlarına göre dağılımı verilmektedir. Buna göre, eğitim yöneticiliği ve deneticiliği bölümü yüksek lisans mezunlarının eğitim fakültesi mezunlarına göre yetiştirilmelerine ilişkin beklentilerinin ortalamasının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum eğitim yöneticiliği ve deneticiliği bölümü yüksek lisans mezunlarının yetiştirilmelerine ilişkin beklentilerinin daha yüksek olduğunu ifade etmektedir. Öğrenim durumları arttıkça beklenti seviyesinin yükseldiği görülmektedir.

Tablo 29

İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Beklentilerinin Öğrenim Durumlarına Göre Varyans İstatistiği Sonuçları

Kaynak		KT	SD	KO	F	Önem Denetimi
Beklentiler	G.İ.	26.39	102	.26	.06	P= 0.947
	G.A.	.03	2	.01		
Toplam		26.42	104			Fark Önemsiz

Tablo 29 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentileri arasında öğrenim durumlarına göre $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentilerinin branşlarına göre çözümlene sonuçları tablo 30’da verilmektedir.

Tablo 30

İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Beklentilerinin Branşlarına Göre Dağılımı ve T İstatistiği Sonuçları

Kaynak	Branş	N	\bar{X}	SS	SD	T	Önem Denetimi
Beklentiler	Eğitim Bilimleri	56	4.03	.52	103	1.58	P=0.117
	Diğer Branşlar	49	3.88	.48			
Toplam		105					Fark Önemsiz

Tablo 30 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentileri arasında branşlarına göre $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentilerinin katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre çözümlene sonuçları tablo 31 ve 32’de verilmektedir.

Tablo 31
İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Beklentilerinin Katıldıkları Kurs Ve Seminer Sayısına Göre Dağılımı

Kurs ve Seminer Sayısı	N	\bar{X}	SS
0- 5	26	3.86	.54
5- 10	42	3.98	.45
10 ve daha çok	37	4.02	.54
Toplam	105	3.96	.50

Tablo 31’de ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentilerinin katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre dağılımı verilmektedir. Buna göre, ilköğretim müfettişlerinin katıldıkları kurs ve seminer sayısı arttıkça beklentilerinin ortalamasının da arttığı görülmektedir. Bu durum yetiştirilmelerine ilişkin beklentilerinin katıldıkları kurs ve seminer sayısı arttıkça arttığını ifade etmektedir.

Tablo 32
İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmelerine İlişkin Beklentilerinin Katıldıkları Kurs Ve Seminer Sayısına Göre Varyans İstatistiği Sonuçları

Kaynak	KT	SD	KO	F	Önem Denetimi
Beklentiler	G.İ.	26.00	102	.26	P= 0.441
	G.A.	.42	2	.21	
Toplam		26.42	104		Fark Önemsiz

Tablo 32 incelendiğinde, ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentileri arasında katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre $P < 0.05$ düzeyinde anlamlı bir farklılaşmanın bulunmadığı anlaşılmaktadır.

Yedinci Alt Probleme İlişkin Yorum:

Araştırmanın yedinci alt problemi “İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentileri; ilköğretim müfettişlerinin müfettişlik kademeleri, öğrenim durumları, branşları ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı farklılık göstermekte midir?” biçiminde belirlenmiştir.

Yedinci alt problem için deneklerden elde edilen verilere ve yapılan istatistiksel çözümlere göre ilköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentileri arasında belirlenen kişisel değişkenlerin hiç birinde farklı bir değerlendirme içinde olmadıkları görülmüştür. Bu durum ilköğretim müfettişlerinin aynı beklentiler içinde olduğunu ifade etmektedir. Yetiştirilmeleri konusunda aynı düzeyde beklentiler içinde olmaları aynı düşüncelere sahip olduklarını ve grubun bu beklentilerinin karşılanması durumunda tümünde görülen uyumun daha da artacağını göstermektedir.

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Bulgular:

Araştırmanın sekizinci alt problemi “İlköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitim programında yer almasını gerekli gördükleri derslerin/konuların dağılımı nasıldır?” biçiminde belirlenmiştir.

Aşağıda bu alt probleme ilişkin bulgular ve çözümler tablolar kullanılarak verilmektedir. İlköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitim programında yer almasını gerekli gördükleri hukuk alanındaki derslerin/konuların dağılımı tablo 33’te verilmektedir.

Tablo 33

İlköğretim Müfettişlerinin Hizmetiçi Eğitim Programında Yer Almasını Gerekli Gördükleri Hukuk Alanındaki Derslerin/Konuların Dağılımı

Dersler/Konular	N	%
İdare Hukuku	84	80.0
İdari Yargı	80	76.2
Yönetimin Yargısal Denetimi	49	46.7
İdari Yargı Usul Mevzuatı	71	67.6
Eğitim Hukuku ve Yürürlükteki Mevzuata Göre Uygulamalar	66	62.9
Türk Anayasa Düzeni	44	41.9
Temel Hak ve Hürriyetler	58	55.2
Hukukun Temel Kavramaları ve İlkeleri	58	55.2
Çocuk Hakları	4	3.8
İş, Ticaret, Medeni ve Ceza Hukuku	3	2.9

Tablo incelendiğinde ilköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitimde hukuk alanında İdare Hukuku (%80.0), İdari Yargı (% 76.2), İdari Yargı Usul Mevzuatı (%67.6), Eğitim Hukuku ve Yürürlükteki Mevzuata Göre Uygulamalar (% 62.9),

Temel Hak ve Hürriyetler (%55.2), Hukukun Temel Kavramaları ve İlkeleri (%55.2) derslerinin yer almasını istediklerini görüyoruz.

İlköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitim programında yer almasını gerekli gördükleri kamu yönetimi alanındaki derslerin/konuların dağılımı tablo 34'te verilmektedir.

Tablo 34
İlköğretim Müfettişlerinin Hizmetiçi Eğitim Programında Yer Almasını Gerekli Gördükleri Kamu Yönetimi Alanındaki Derslerin/Konuların Dağılımı

Dersler/Konular	N	%
Yönetim	61	58.1
Kamu Yönetimi	73	69.5
Türkiye'nin Yönetim Yapısı ve Özellikleri	62	59.0
Planlama, Önemi, Amaç ve İlkeleri ile Yönetimi	64	61.0
DPT'ye Göre Eğitimin Hedefleri	72	68.6
Çevre Sorunları	50	47.6
Çevrenin Korunmasında Eğitim Kurumlarına Düşen Sorumluluklar	57	54.3
Kamu Maliyesinde Ayniyat ve Satın Alma İşleri	61	58.1
Eğitim Bütçesinin Tatbiki	50	47.6
Kamu Maliyesi, Bütçe ve İlkeler ile Uygulama Teknikleri	37	35.2
Mahalli İdareler ile Özel Teşebbüsün Eğitim Yatırımları Çalışmalarında Roller ve Önemi	32	30.5

Tablo incelendiğinde ilköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitimde kamu yönetimi alanında Kamu Yönetimi (% 69.5), DPT'ye Göre Eğitimin Hedefleri (%68.6), Planlama, Önemi, Amaç ve İlkeleri ile Yönetimi (% 61.0), Türkiye'nin Yönetim Yapısı ve Özellikleri (%59.0), Yönetim (%58.1), Kamu Maliyesinde Ayniyat ve Satın Alma İşleri (%58.1), Çevrenin Korunmasında Eğitim Kurumlarına Düşen Sorumluluklar (%54.3) derslerinin yer almasını istediklerini görüyoruz.

İlköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitim programında yer almasını gerekli gördükleri eğitim bilimleri alanındaki derslerin/konuların dağılımı tablo 35'te verilmektedir.

Tablo 35**İlköğretim Müfettişlerinin Hizmetiçi Eğitim Programında Yer Almasını Gerekli Gördükleri Eğitim Bilimleri Alanındaki Derslerin/Konuların Dağılımı**

Dersler/Konular	N	%
Eğitim Yönetimi ve Temel İlkeleri	82	78.1
Türk Eğitim Sistemini Sorunları ve Çözüm Yolları	81	77.2
Program Geliştirme Yönetim ve Teknikleri	86	82.0
Eğitim Teknolojisi ve Eğitim Araçlarının Geliştirilmesi	70	66.7
Halk Eğitiminde Amaç, İlke, Yöntem ve Teknikler ile Temel öncelikler	46	43.8
Eğitim İşletmeciliği, Eğitim Yapılarının Amaca Uygun Kullanımı, Korunması ve Bakımı	39	37.1
Eğitimde Standartlaşma ve Verimlilik	53	50.5
Türk Kültür, Bilim ve Eğitim Tarihi, Eğitim Felsefesi ve Sosyolojisi	46	43.8
Hizmetiçi Eğitimin Önemi ve Öncelikleri	45	42.9
Bilgi Çağında Bilgisayar ve Eğitimde Önemi	47	44.8
Öğretim Teori ve Modelleri, İlke ve Yönetimleri	48	45.7
Özel Eğitimde Yöntem ve Teknikler ile Türkiye'nin Özel Eğitim Problemleri	76	72.4
Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, İstatistik	79	75.2
Türk Milli Eğitim Politikası ve Uygulamaları	47	44.8
Öğrenci Kişilik Hizmetleri ve Eğitsel Etkinliklerin Eğitim Ortamının Oluşmasında Rolü	61	58.1
Alan (dal) Öğretiminde Yöntem ve Teknikler	58	55.2

Tablo incelendiğinde ilköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitimde eğitim bilimleri alanında Program Geliştirme Yönetim ve Teknikleri (%82.0), Eğitim Yönetimi ve Temel İlkeleri (%78.1), Türk Eğitim Sistemini Sorunları ve Çözüm Yolları (% 77.2), Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, İstatistik (%75.2), Özel Eğitimde Yöntem ve Teknikler ile Türkiye'nin Özel Eğitim Problemleri (%72.4), Eğitim Teknolojisi ve Eğitim Araçlarının Geliştirilmesi (%66.7), Öğrenci Kişilik Hizmetleri ve Eğitsel Etkinliklerin Eğitim Ortamının Oluşmasında Rolü (%58.1), Alan (dal) Öğretiminde Yöntem ve Teknikler (%55.2), Eğitimde Standartlaşma ve Verimlilik (%50.5) derslerinin yer almasını istediklerini görüyoruz.

İlköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitim programında yer almasını gerekli gördükleri işletme yönetimi alanındaki derslerin/konuların dağılımı tablo 36'da verilmektedir.

Tablo 36

İlköğretim Müfettişlerinin Hizmetiçi Eğitim Programında Yer Almasını Gerekli Gördükleri İşletme Yönetimi Alanındaki Derslerin/Konuların Dağılımı

Dersler/Konular	N	%
Personel Yönetimi ve Büro Yönetim Teknikleri	67	63.8
Çalışma İlişkileri	49	46.7
Halka İlişkiler ve Örgütsel Davranış	28	26.7

Tablo incelendiğinde ilköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitimde işletme yönetimi alanında Personel Yönetimi ve Büro Yönetim Teknikleri (% 63.8) dersinin yer almasını istediklerini görüyoruz.

İlköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitim programında yer almasını gerekli gördükleri ekonomi alanındaki derslerin/konuların dağılımı tablo 37’de verilmektedir.

Tablo 37

İlköğretim Müfettişlerinin Hizmetiçi Eğitim Programında Yer Almasını Gerekli Gördükleri Ekonomi Alanındaki Derslerin/Konuların Dağılımı

Dersler/Konular	N	%
Ekonomi Terimleri ve Temel İlkeleri	32	30.5
Eğitim Ekonomisi ve Verimlilik	84	80.0

Tablo incelendiğinde ilköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitimde ekonomi alanında Eğitim Ekonomisi ve Verimlilik (% 80.0) dersinin yer almasını istediklerini görüyoruz.

İlköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitim programında yer almasını gerekli gördükleri sosyoloji alanındaki derslerin/konuların dağılımı tablo 38’de verilmektedir.

Tablo 38

İlköğretim Müfettişlerinin Hizmetiçi Eğitim Programında Yer Almasını Gerekli Gördükleri Sosyoloji Alanındaki Derslerin/Konuların Dağılımı

Dersler/Konular	N	%
Bilimsel Araştırma Yöntem ve Teknikleri	73	69.5
TürkiyeninToplumsal Yapısı ve Özellikleri	39	37.1

Tablo incelendiğinde ilköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitimde sosyoloji alanında Bilimsel Araştırma Yöntem ve Teknikleri (% 69.5) dersinin yer almasını istediklerini görüyoruz.

İlköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitim programında yer almasını gerekli gördükleri teftiş alanındaki derslerin/konuların dağılımı tablo 39’da verilmektedir.

Tablo 39

İlköğretim Müfettişlerinin Hizmetiçi Eğitim Programında Yer Almasını Gerekli Gördükleri Teftiş Alanındaki Derslerin/Konuların Dağılımı

Dersler/Konular	N	%
Denetim Raporlarının Değerlendirilmesi	70	66.7
Ortaya Konan Genel Nitelikli Problemlerin Tespiti, Çözüm Tekliflerinin Projelere Dönüştürülmesi Yöntemleri ve Bunların Makama Sunulması	44	41.9
Brifing ve Kritik Toplantılar	35	33.3
Denetim Çeşitleri	69	65.7
Eğitim Ortamında Denetimin Amaç, İlke, Yöntem ve Teknikleri ile Denetim Fonksiyonları	68	64.8
Yazışma Usulleri	50	47.6
Rapor Çeşitleri ve Tekniği	56	53.3
Fezleke (Ön İnceleme) ve Özellikleri ile Örnek Uygulamaları, Rapor ve Fezlekelerin (Ön İnceleme) Tabi Olduğu İşlemler ve Bunlara Ait Mevzuat	47	44.8
Soruşturmalarda İlke, Yöntem ve Teknikler	69	65.7
Adli ve İdari Soruşturmalarda Görev, Yetki ve Sorumluluklar ile İlgili Mevzuat	68	64.8
İletişim Becerisi	4	3.8

Tablo incelendiğinde ilköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitimde teftiş alanında Denetim Raporlarının Değerlendirilmesi (% 66.7), Denetim Çeşitleri (%65.7), Soruşturmalarda İlke, Yöntem ve Teknikler (%65.7), Eğitim Ortamında Denetimin Amaç, İlke, Yöntem ve Teknikleri ile Denetim Fonksiyonları (%64.8), Adli ve İdari Soruşturmalarda Görev, Yetki ve Sorumluluklar ile İlgili Mevzuat (%64.8), Rapor Çeşitleri ve Tekniği (%53.3) derslerinin yer almasını istediklerini görüyoruz.

Sekizinci Alt Probleme İlişkin Yorum:

Araştırmanın sekizinci alt problemi “İlköğretim müfettişlerinin hizmetiçi eğitim programında yer almasını gerekli gördükleri derslerin/konuların dağılımı nasıldır?” biçiminde belirlenmiştir.

Sekizinci alt problem için deneklerden elde edilen verilere ve yapılan istatistiksel çözümlere göre ilköğretim müfettişleri hizmetiçi eğitimde daha çok hukuk, kamu yönetimi, eğitim bilimleri ve teftiş alanlarındaki derslere ağırlık verilmesini istiyorlar. Hukuk alanında idare hukuku ve idari yargı; kamu yönetimi alanında kamu yönetimi ve DPT'ye göre eğitimin hedefleri; eğitim bilimleri alanında program geliştirme yönetim ve teknikleri, eğitim yönetimi ve temel ilkeleri, Türk eğitim sistemini sorunları ve çözüm yolları; teftiş alanında da denetim raporlarının değerlendirilmesi, denetim çeşitleri, soruşturmalarda ilke, yöntem ve teknikler dersleri hizmetiçi eğitimde verilmesi uygun görülen dersler arasında en ön sıralarda yer alıyor. Yukarıda sayılan derslere ağırlık verildiği takdirde denetim sisteminin kalitesinin artması kaçınılmazdır.

Yıldırım ve Koçak (1994) tarafından yapılan “Eğitim Denetiminde İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmesi ve Sorunları” isimli araştırmaya göre de müfettişler, hukuk alanında öncelikle, İdare Hukuku, İdari Yargı, Yönetimin Yargısal Denetimi ve İdari Yargı Usul Mevzuatı, ders veya konularını almak istediklerini belirtmişlerdir. Kamu Yönetimi alanında müfettişlerin almak istedikleri ders veya konuların başında; Yönetim, Kamu Yönetimi, Türkiye'nin Yönetim Yapısı ve Özellikleri, gelmektedir. Eğitim Bilimleri alanında müfettişlerin birinci sırada almak istedikleri ders veya konular; Eğitim Yönetimi ve Temel İlkeleri, Türk Eğitim Sisteminin Sorunları ve Çözüm Yolları, olarak ortaya çıkmaktadır. Müfettişler, açılacak herhangi bir eğitim programında, İşletme Yönetimi alanında; Halkla İlişkiler ve Örgütsel Davranış dersini öncelikle tercih etmektedirler. Yıldırım ve Koçak (1994), teftiş alanında, Soruşturmalarda İlke, Yöntem ve Teknikler; Adli ve İdari Soruşturmalarda Görev, Yetki ve Sorumluluklar ile İlgili Mevzuat, başlıklı konuları birinci sırada göstermelerini, bu alanda müfettişlerin duydukları eğitim ihtiyaçlarını belirlemek açısından oldukça önemli olduğunu belirtmektedir.

Araştırmaları karşılaştırdığımızda her iki araştırmada da en önemli görülen dersler arasında İdare Hukuku, İdari Yargı, Kamu Yönetimi, Eğitim Yönetimi ve Temel İlkeleri, Türk Eğitim Sisteminin Sorunları ve Çözüm Yolları, Soruşturmalarda İlke, Yöntem ve Teknikler derslerini görmekteyiz. Yıldırım ve Koçak (1994)'ın

araştırmasında 6nem sıralamasına g6re en 6nde bulunan derslerden hukuk alanındaki Y6netimin Yargısal Denetimi” dersi ve işletme y6netimi alanındaki “Halkla İlişkiler ve 6rg6tsel Davranış” dersi İzmirden ilköğretim m6fettişlerinin 6nem sıralamasında gerilerde yer almaktadır. Onların yerini yukarıda ismi sayılan dersler almıştır.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde araştırma süreci sonunda elde edilen bulgulara ve yararlanılan kaynaklara göre sonuçlar ve bu sonuçlar çerçevesinde araştırmanın amacına uygun olarak araştırmacılar ve uygulayıcılar için önerilere yer verilmektedir.

Sonuçlar

6. İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ve yetiştirilmelerine ilişkin algıları ve beklentileri “kısmen katılıyorum” düzeyindedir.
7. İlköğretim müfettişlerinin seçilmesinde aşağıdaki kriterler önemli bulunmuştur:
 - Adayın insan haklarına saygılı olması
 - Adayın gelişmelere açık olması
 - Adayın insancıl ilişkiler kurabilecek yeterlikte olması
 - Adayın iletişim yeterliliğinin aranması
 - Adayın yorumlama yeterliliğinin aranması
 - Mülakatlarda politik tercihlerin rol oynamaması
 - Adayın teftişin sistemdeki yerini ve önemini kavraması
 - Adayın herhangi bir suçtan dolayı kesinleşmiş mahkumiyet kararı bulunmaması
 - Adayın görevini yapmaya engel olabilecek özrü olmaması
 - Adayın her çeşit yolculuğu yapabilmesi
 - Adayın hoşgörülü ve sabırlı olması
 - Adayın ekip çalışmasına yatkınlığı
 - Adayın araştırmacı bir kişiliğe sahip olması
 - Adayın görünür özrünün bulunmaması

- Adayın altı yıllık sicil notlarının ortalamasının en az iyi derecede olması
 - Adayın sağlık durumunun iklim değişikliklerine uygunluğunun aranması
 - Adayın amaçları ile kurumun amaçlarının uyuşması
 - Adayın yazılı sınavda özel alan bilgisinden sorumlu olması
 - Adayın yazılı sınavda genel kültür konularından sorumlu olması
 - Adayın yazılı sınavda milli eğitim mevzuatından sorumlu olması
 - Adayın yazılı sınavda özel alan bilgisinden, genel kültür konularından ve milli eğitim mevzuatından sorumlu olması.
- 8.** İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmesinde aşağıdaki kriterler önemli bulunmuştur:
- Adayın ders teftişi, rehberlik, mesleki yardım ve yetiştirme, kurum teftişi, soruşturma, inceleme-araştırma görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi
 - Hizmetiçi eğitimdeki derslerin uygulama ağırlıklı olması
 - Hizmetiçi eğitimde bilgisayar derslerine yer verilmesi
 - Adayın yetiştirilme sürecinde iki yarıyıl hizmetiçi eğitim görmesi
 - Hizmetiçi eğitim derslerinin başarı notunun en az 70 olması
- 9.** İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algılarında katılımın en yüksek değerde olduğu “Adayın insan haklarına saygılı olmasına.” anket maddesi, beklentilerinde katılımın en yüksek değerde olduğu “Adayın gelişmelere açık olmasına.” anket maddesi; algılarında katılımın en düşük değerde olduğu “Adayın ISBN (Uluslararası doküman kitap standardizasyonu numarası) normlarına uygun şiir, makale, hikaye vb. eserlerinin bulunmasına.” anket maddesi, beklentilerinde katılımın en düşük değerde olduğu “Adayın kendine güvenmesine.” anket maddesidir.
- 10.** İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algılarının en yüksek değerde olduğu “Adayın ders teftişi görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesine.” maddesi, beklentilerinin en yüksek değerde olduğu “Adayın rehberlik, mesleki yardım ve yetiştirme görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesine.” maddesi; algılarının en düşük değerde olduğu “Hizmetiçi eğitimi ve görev başında yetiştirme eğitimini başarıyla tamamlayan adayın

tekrar müfettiş yeterlik sınavına alınmasına.” maddesi, beklentilerinin en düşük değerde olduğu “Adayların eğitimleri sırasında yurt dışına çıkıp oralandaki denetim sistemini görmelerinin sağlanmasına.” maddesidir.

11. İlköğretim müfettişlerinin seçilmeleri konusundaki algı ve beklentileri arasında anlamlı bir farklılık yoktur.
12. İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmeleri konusundaki beklentileri algılarına göre daha yüksektir.
13. İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin algıları arasında müfettişlik kademlerine, öğrenim durumlarına, branşlarına ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı bir farklılık yoktur.
14. İlköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ilişkin beklentileri arasında müfettişlik kademlerine, öğrenim durumlarına, branşlarına ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı bir farklılık yoktur.
15. İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin algıları arasında müfettişlik kademlerine, öğrenim durumlarına, branşlarına ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı bir farklılık yoktur.
16. İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentileri arasında müfettişlik kademlerine, öğrenim durumlarına, branşlarına ve katıldıkları kurs ve seminer sayısına göre anlamlı bir farklılık yoktur.
17. Hizmetiçi eğitimde daha çok hukuk, kamu yönetimi, eğitim bilimleri ve teftiş alanlarındaki derslere ağırlık verilmesi gerekli görülmektedir.
18. Hizmetiçi eğitimde hukuk alanında İdare Hukuku, İdari Yargı, İdari Yargı Usul Mevzuatı, Eğitim Hukuku ve Yürürlükteki Mevzuata Göre Uygulamalar, Temel Hak ve Hürriyetler, Hukukun Temel Kavramaları ve İlkeleri derslerinin yer alması gerekli görülmektedir.
19. Hizmetiçi eğitimde kamu yönetimi alanında Kamu Yönetimi, DPT’ye Göre Eğitimin Hedefleri, Planlama, Önemi, Amaç ve İlkeleri ile, Türkiye’nin Yönetim Yapısı ve Özellikleri, Yönetim, Kamu Maliyesinde Ayniyat ve Satın Alma İşleri, Çevrenin Korunmasında Eğitim Kurumlarına Düşen Sorumluluklar derslerinin yer alması gerekli görülmektedir.
20. Hizmetiçi eğitimde eğitim bilimleri alanında Program Geliştirme Yönetim ve Teknikleri, Eğitim Yönetimi ve Temel İlkeleri, Türk Eğitim Sistemini

Sorunları ve Çözüm Yolları, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, İstatistik, Özel Eğitimde Yöntem ve Teknikler ile Türkiye'nin Özel Eğitim Problemleri, Eğitim Teknolojisi ve Eğitim Araçlarının Geliştirilmesi, Öğrenci Kişilik Hizmetleri ve Eğitsel Etkinliklerin Eğitim Ortamının Oluşmasında Rolü, Alan (dal) Öğretiminde Yöntem ve Teknikler, Eğitimde Standartlaşma ve Verimlilik derslerinin yer alması gerekli görülmektedir.

21. Hizmetiçi eğitimde teftiş alanında Denetim Raporlarının Değerlendirilmesi, Denetim Çeşitleri, Soruşturmalarda İlke, Yöntem ve Teknikler, Eğitim Ortamında Denetimin Amaç, İlke, Yöntem ve Teknikleri ile Denetim Fonksiyonları, Adli ve İdari Soruşturmalarda Görev, Yetki ve Sorumluluklar ile İlgili Mevzuat, Rapor Çeşitleri ve Tekniği derslerinin yer alması gerekli görülmektedir.

22. Hizmetiçi eğitimde işletme yönetimi alanında Personel Yönetimi ve Büro Yönetim Teknikleri; ekonomi alanında Eğitim Ekonomisi ve Verimlilik; sosyoloji alanında Bilimsel Araştırma Yöntem ve Teknikleri dersleri de gerekli görülen dersler arasındadır.

Tartışma

Eğitim, çocuklara, ergenlere ve yetişkinlere kazandırılacak zihinsel ve bedensel yeteneklerin tümünü kapsayan her çeşit yetiştirme (Adem, 1981, 2). Çocukların ilk karşılaştıkları eğitim kurumu ise ilköğretim okullarıdır. İlköğretim okullarının kaliteli eğitim verebilmesi için belirli zamanlarda iyi eğitim almış kişilerce incelenmeleri gerekir. Bu incelemeye eğitim denetimi adı verilir. Daha geniş bir tanımla eğitim denetimi, öğrenmeyi daha etkili kılmak amacıyla okulun işleyişini, öğretme sürecini doğrudan etkileyecek biçimde düzenlemektir (Aydın, 1993: 6). Eğitim denetimi ise denetmenlerce yapılır. İlköğretim okullarını denetleyen kişilere ise ilköğretim müfettişi denir. İlköğretim müfettişlerinin de işlerini en iyi şekilde yapabilmeleri için adaylar arasından en iyilerinin seçilebilmesi ve en faydalı şekilde yetiştirilebilmesi gerekir. Milli Eğitim Bakanlığı Personel Genel Müdürlüğü'nce ilköğretim müfettiş yardımcılığı sınavı yapılır. Bu sınavda başarılı olan adaylar mülakata çağırılır. Mülakatta da başarılı olanlar ilköğretim müfettiş

yardımcısı olarak hizmetiçi eğitime katılırlar. Hizmetiçi eğitim sürecini tamamlayıp, sonunda yapılan sınavda da başarılı olanlar görev başında yetiştirme eğitimine alınırlar. Bu eğitimin sonunda yeterli görülenler ilköğretim müfettişi olarak görevlerine başlarlar.

Yukarıda ilköğretim müfettişlerinin seçilme ve yetiştirilme süreci özetlenmiştir. Bu araştırmada ilköğretim müfettişlerinin seçilmesine ve yetiştirilmesine ilişkin algı ve beklentileri ortaya konmaya çalışılmıştır. Aşağıda araştırmada elde edilen bulgulara göre bazı önemli noktalar tartışılmaktadır.

Araştırmaya ilişkin bulgulara göre, ilköğretim müfettişlerinin seçilmelerine ve yetiştirilmelerine ilişkin algıları ve beklentileri “kısmen katılıyorum” düzeyindedir. Bu şaşırtıcı bulunmamıştır. Çünkü müfettişlerin seçilmeleri ve yetiştirilmelerine ilişkin var olan sistemde katılmadıkları noktalar mevcuttur. Herkesin var olan duruma tamamen katılması ve kabullenmesi beklenemez. Bu çok doğaldır. Bunun sonucunda yenileşmeler ve düzenlemeler gerçekleşir. Sistem daha kaliteli ve iyi bir yapıya kavuşur.

Araştırmanın bulgularına göre, ilköğretim müfettişlerinin seçilmeleri konusundaki algı ve beklentileri arasında anlamlı bir farklılık yoktur. Bu da şaşırtıcı bulunmamıştır. Bu durum müfettişler arasında bir uyum olduğunun göstergesidir. Herkesin aynı düşünceler etrafında toplandığı görülmektedir.

Araştırmada elde edilen bulgulara göre, ilköğretim müfettişleri hizmetiçi eğitimde daha çok hukuk, kamu yönetimi, eğitim bilimleri ve teftiş alanlarındaki derslere ağırlık verilmesini istiyorlar. Hukuk alanında idare hukuku ve idari yargı; kamu yönetimi alanında kamu yönetimi ve DPT'ye göre eğitimin hedefleri; eğitim bilimleri alanında program geliştirme yönetim ve teknikleri, eğitim yönetimi ve temel ilkeleri, Türk eğitim sistemini sorunları ve çözüm yolları; teftiş alanında da denetim raporlarının değerlendirilmesi, denetim çeşitleri, soruşturmalarda ilke, yöntem ve teknikler dersleri hizmetiçi eğitimde verilmesi uygun görülen dersler arasında en ön sıralarda yer alıyor. Tüm bu derslerin önemlilik sırasınca en önde yer

alması şaşırtıcı bulunmamıştır. Çünkü Yıldırım ve Koçak (1994) tarafından yapılan “Eğitim Denetiminde İlköğretim Müfettişlerinin Yetiştirilmesi ve Sorunları” isimli araştırmaya göre de müfettişlerin en önemli gördükleri dersler arasında, İdare Hukuku, İdari Yargı, Kamu Yönetimi, Eğitim Yönetimi ve Temel İlkeleri, Türk Eğitim Sisteminin Sorunları ve Çözüm Yolları, Soruşturmalarda İlke, Yöntem ve Teknikler dersleri yer almaktadır.

Uygulayıcılar İçin Öneriler:

1. İlköğretim müfettiş adayının seçiminde mülakatlarda politik tercihlerin rol oynamamasına özen gösterilmelidir.
2. İlköğretim müfettiş adayı yazılı sınavda ağırlıklı olarak milli eğitim mevzuatından, özel alan bilgisinden, genel kültür konularından sorumlu olmalıdır.
3. İlköğretim müfettişlerinin yetiştirilmelerine ilişkin beklentileri hizmetiçi eğitim ve görev başında eğitim programları tekrardan planlandığında göz önünde bulundurulmalıdır.
4. Müfettiş adayının rehberlik, mesleki yardım ve yetiştirme görevini daha iyi yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi için gerekli düzenlemeler yapılmalıdır.
5. Müfettiş adayının eğitimleri sırasında yurt dışına çıkıp oralardaki denetim sistemini görmeleri sağlanmalıdır.
6. Hizmetiçi eğitimde daha çok hukuk, kamu yönetimi, eğitim bilimleri ve teftiş alanlarındaki derslere ağırlık verilmelidir.
7. Hizmetiçi eğitimde bilgisayar derslerine yeteri kadar yer verilmelidir.
8. Adayların yetiştirilmesinde uygulama ağırlıklı eğitim daha çok verilmelidir.

Araştırmacılar İçin Öneriler:

1. İlköğretim müfettişlerinin seçilmesi ve yetiştirilmesine ilişkin algı beklentiler konusunda yapılan bu araştırmanın bakanlık müfettişlerine ilişkin de yapılması onların algı ve beklentilerinin belirlenmesi için yararlı olabilir.
2. Müfettişlerin yeterliklerinin ölçülmesi açısından öğretmenlerin görüşleri araştırılabilir.

KAYNAKÇA

- Adem, M (1981). **Eğitim Planlaması**. Ankara: Sevinç Matbaası.
- Aydın,B. (1996). İlköğretim Müfettişlerinin Mesleksel Gelişimlerine İlişkin Algı ve Beklentileri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydın, İ. (2005). **Öğretimde Denetim**. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Aydın, M. (1993). **Çağdaş Eğitim Denetimi**. Ankara: Personel Eğitim Merkezi Yayınları.
- Aydın, M. (2005). **Eğitim Yönetimi**. (7. Baskı) Ankara: Hatiboğlu Yayınları.
- Başar, H. (2000). **Eğitim Denetçisi**. (5. Baskı) Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Başaran, İ.E. (1996). **Eğitime Giriş**.(4. Baskı) Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Başaran, İ.E. (1996). **Eğitim Yönetimi**. (5. Baskı) Ankara: Yargıcı Matbaası.
- Bursalıoğlu, Z. (2005). **Okul Yönetiminde Yeni Yapı ve Davranış**. (13. Baskı) Ankara: Pegem A Yayınları.
- Büyüköztürk,Ş. (2007). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**. (7.Baskı) Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- elik, V.(2002). **Okul Kùltürü ve Yönetimi**.(3. Baskı) Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Dündar, A. (2005). İlköğretim Okullarında Yapılan Teftişin Okul Başarısı Ve Gelişimi Üzerine Etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Kaptan, S. (1998). **Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri**. (11. Baskı) Ankara: Tekışık Web Ofset Tesisleri.

Karasar, N. (2000). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**. (10. Baskı) Ankara: Nobel Yayıncılık.

Kayıkçı, K. (2004). MEB Denetmenlerinin Denetim Alt Sisteminin Yapısal Sorunlarına İlişkin Algıları ve İş Doyum Düzeyleri. Yayınlanmamış Doktora Tezi, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Korkmaz, M. (2007). İlköğretim Müfettişlerinin Rehberlik Düzeylerini Yerine Getirme Düzeyleri. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

MEB. **Hizmet-İçi Eğitimi Yolu İle İlköğretim Müfettişi Yetiştirilmesi Hakkında Yönetmelik**. Resmi Gazete, 17909, Aralık 1982.

MEB. **İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Rehberlik ve Teftiş Yönergesi**. Tebliğler Dergisi, 2521, şubat 2001.

MEB. **İlköğretim Müfettişleri Başkanlıkları Yönetmeliği**. Tebliğler Dergisi, 2505, Ekim 1999.

MEB. **Teftiş Kurulu Tüzüğü**. Tebliğler Dergisi, 2378, Mart 1993.

Sönmez, V. (2006). **Eğitim Bilimine Giriş**. Ankara: Anı Yayıncılık.

Su, K. (1974). **Türk Eğitim Sisteminde Teftişin Yeri ve Önemi**. İstanbul: Milli Eğitim Basımevi.

şenyüz, H. (2006). İlköğretim Müfettişlerinin Görevleri İle İlgili Hizmetlerinin Yürütülmesi Sırasında Karşılaştukları Sorunlar. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Tan, Ş. (2008). **Eğitimde Ölçme Ve Değerlendirme KPSS El Kitabı**. Ankara: Pegem A Akademi.

Taymaz, H. (1989). **Uygulamalı Okul Yönetimi**. Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

Uygur, N. (2006). İlköğretim Müfettişlerinin Kariyer Gelişimleri Üzerine Empirik Bir Araştırma. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Yıldırım, A. (.....). İlköğretim Müfettiş Yardımcılarının Yetiştirilmesi. Yayınlanmamış Araştırma. Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Yıldırım, İ. ve Koçak Ş. (1994). Eğitim Denetiminde İlköğretim Müfettişleri Yetiştirilme ve Sorunları. Yayınlanmamış Araştırma. Cumhuriyet Üniversitesi İİBF.

EKLER

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.4.35.00.03.1/ 18771
Konu : Neşe DİŞSİZ'in
Araştırma İzni

06 MAR 2009

DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

- İlgi: a) 28/02/2007 tarihli ve B.08.4.EGD.0.33.03.311-311/1084 sayılı Makam Onayı.
b) Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün 09/02/2009 tarihli ve 304 sayılı yazısı.
c) Valilik Makamı'nın 05/03/2009 tarihli ve 18491 sayılı Makam Onayı.

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetçiliği Yüksek Lisans Programı öğrencisi Neşe DİŞSİZ'in "**İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmesi ve Yetiştirilmesine İlişkin Algı ve Beklentiler (İzmir İli Örneği)**" konulu tez çalışması için hazırladığı ölçeği, Müdürlüğümüzde görev yapan tüm İlköğretim Müfettişlerine uygulaması Valilik Makamının ilgi (c) onayı ile uygun görülmüştür.

Araştırmacı tarafından yapılan araştırmanın tamamlanmasından itibaren en geç iki hafta içinde, ilgi (a) Makam Onayı ile yürürlüğe giren Yönerge kapsamında "Araştırmanın Teslimine İlişkin Taahhütname Tutanağı", doldurularak araştırmanın iki örneğinin CD'ye aktararak Müdürlüğümüze gönderilmesi gerekmektedir.

Gereğini ve bilgilerinizi rica ederim.

Erdal Bayhan
Erdal BAYHAN
Vali a.
Şube Müdürü

EKLER:

- 1) Valilik Onayı (1 Sayfa)
- 2) Araştırma Değerlendirme Formu (1 Sayfa)
- 3) Onaylı Anket Formu (1 Adet 7 Sayfa)
- 4) Araştırma Tamamlandıktan Sonra, Araştırmanın Teslimine İlişkin Taahhütname Tutanağı (1 Sayfa)

GELEN EVRAK	
Tarih	12 MART 2009
İşletme No	743
Dağıtım No	35268 Konak / İZMİR

Telefon : (0 232) 4410332/208
Faks : (0 232) 4893069
E-Posta : arsa336@meb.gov.tr
İnt. Adresi : http://izmir.meb.gov.tr

EĞİTİMDE
%100
DESTEK

EĞİTİMDE REFORM
Daha aydınlık
gelecek!

T.C.
İZMİR VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

05 MAR 2009

Sayı : B.08.4.MEM.4.35.00.03.1/ 18491
Konu : Neşe DİŞSİZ'in
Araştırma İzni

VALİLİK MAKAMINA
İZMİR

- İlgi: a) 28/02/2007 tarihli ve B.08.4.EDG.0.33.03.311/1084 sayılı Makam Onayı.
b) Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'nün 09/02/2009 tarihli ve 304 sayılı yazısı.

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Yönetimi ve Denetçiliği Yüksek lisans Programı öğrencisi neşe DİŞSİZ'in "**İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmesi ve Yetiştirilmesine İlişkin Algı ve Beklentiler (İzmir İli Örneği)**" konulu tez çalışması için hazırladığı ölçeği, Müdürlüğümüzde görev yapan tüm İlköğretim Müfettişlerine uygulamak istediği belirtilmektedir.

Söz konusu ölçeğin, Müdürlüğümüzde görev yapan tüm İlköğretim Müfettişlerine, 2008-2009 eğitim-öğretim yılında yapılması, araştırma sonucunun bir örneğinin Müdürlüğümüze verilmesi kaydıyla uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınızı arz ederim.

Seyfeddin YILMAZ
Müdür V.

OLUR

05.03./2009
Sait TOPOĞLU
Vali a.
Vali Yardımcısı

EKLER:
1-Form (1 Sayfa)

35268 Konak / İZMİR
Telefon : (0 232) 4410332/208
Faks : (0 232) 4893069
E-Posta : arge35@meb.gov.tr
İnt. Adresi : <http://izmir.meb.gov.tr>

EĞİTİME
%100
DESTEK

EĞİTİMDE REFORM
Daha aydınlık
gelecek!

İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmesine ve Yetiştirilmesine İlişkin Algı ve Beklentiler Ölçeği

Sayın İlköğretim Müfettişi,

Elinizdeki ölçek, “İlköğretim Müfettişlerinin Seçilmesi ve Yetiştirilmesine İlişkin Algı ve Beklentiler (İzmir İli Örneği)” adlı yüksek lisans tezinde kullanılmak üzere veri toplama aracı olarak hazırlanmıştır.

Vereceğiniz bilgiler yalnızca araştırma amacıyla kullanılacağından, ölçeğe kimlik bildirici yazı veya imza konmasına gerek yoktur.

Lütfen hiçbir soruyu boş bırakmayınız. Göstermiş olduğunuz ilgi ve çok değerli katkılarınız için teşekkür eder, saygılarımı sunarım.

Neşe DİŞSİZ

Dokuz Eylül Ün. Eğitim Bilimleri Ens.

Eğitim Yönetimi ve Deneticiliği Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I

KİŞİSEL BİLGİLER:

Aşağıda kişisel durumunuza ilişkin sorular bulunmaktadır. Durumunuza uygun olanı verilen seçenekler arasından seçerek “X” işareti ile işaretleyiniz.

- Müfettişlik Kıdeminiz : () Müf. Yrd. (1-3 yıl) () 4-10 yıl
() 11-20 yıl () 21 yıl ve üzeri
- Öğrenim Durumunuz : () Eğitim Fakültesi mezunu
() Diğer fakülteler mezunu
() Eğitim Yöneticiliği ve Deneticiliği bölümü Yüksek Lisans mezunu
() Diğer bölümlerden yüksek lisans mezunu
() Doktora mezunu(bölüm adı belirtiniz.....)
() Diğer (yazınız.....)
- Branşınız : () Bilgisayar () Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık
() Fen Bilgisi () Sınıf Öğretmenliği
() Güzel Sanatlar () Sosyal Bilimler
() Matematik () Diğer (yazınız.....)

4. Katıldığınız, yönetim veya denetimle ilgili kurs veya seminerlerin sayısı:

- () Hiç katılmadım () 1-5
() 5-10 () 10 ve daha çok

BÖLÜM II

İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN SEÇİLME SÜRECİNE İLİŞKİN MADDELER:

Aşağıda ilköğretim müfettişlerin seçilme sürecine ilişkin algı ve beklentilerinizi ölçmek amacıyla hazırlanmış maddeler yer almaktadır. Verilen her bir maddeyi okuduktan sonra söz konusu maddeye katılma derecenizi “Katılmıyorum”, “Az Katılıyorum”, “Orta Düzeyde Katılıyorum”, “Kısmen Katılıyorum”, “Tamamen Katılıyorum” sıklıklarına göre belirleyerek, aşağıdaki tabloda verilen dereceler arasından ilgili dereceyi “X” işareti ile işaretleyerek belirtiniz.

ALGILAR					İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN SEÇİLME SÜRECİNE İLİŞKİN AŞAĞIDAKİ ÖNERMELERE;	BEKLENTİLER				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum		Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()	1. Adayın dört yıllık herhangi bir fakülte mezunu olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	2. Adayın sadece eğitim fakültesi mezunu olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	3. Adayın en az sekiz yıl öğretmenlik yapmış olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	4. Adayın yedi yıllık hizmet süresinin en az dört yılını öğretmen olarak, üç yılını ise yöneticilik görevinde geçirmiş olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	5. Adayın herhangi bir alanda yüksek lisans yapmış olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	6. Adayın müfettişlikle ilgili bölümlerden birinde yüksek lisans veya doktora yapması ve üç yıl öğretmenlik deneyimine sahip olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	7. Adayın herhangi bir alanda doktora yapmış olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	8. Adayın kırk yaşını <u>geçmemiş</u> olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	9. Adayın altı yıllık sicil notlarının ortalamasının en az iyi derecede olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	10. Adayın soruşturma sonucu idari görevinden <u>alınmamış</u> olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	11. Adayın herhangi bir suçtan dolayı kesinleşmiş mahkumiyet kararı <u>bulunmaması</u>	()	()	()	()	()

ALGILAR					İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN SEÇİLME SÜRECİNE İLİŞKİN AŞAĞIDAKİ ÖNERMELERE;	BEKLENTİLER				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum		Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()	12. Adayın görevini yapmaya engel olabilecek özrü <u>olmaması</u>	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	13. Adayın sağlık durumunun iklim değişikliklerine uygunluğunun aranması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	14. Adayın her çeşit yolculuğu yapabilmesi	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	15. Mülakatlarda politik tercihlerin rol <u>oynamaması</u>	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	16. Adayın iletişim yeterliliğinin aranması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	17. Adayın yorumlama yeterliliğinin aranması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	18. Adayın ISBN (Uluslararası doküman kitap standardizasyonu numarası) normlarına uygun şiir, makale, hikaye vb. eserlerinin bulunması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	19. Sınavda aynı puanı almış adaylardan hizmet süresi üstünlüğü olanın başarılı sayılması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	20. Adayın insan haklarına saygılı olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	21. Adayın aylıktan kesme cezası <u>almamış</u> olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	22. Adayın gelişmelere açık olması	()	()	()	()	()

ALGILAR					İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN SEÇİLME SÜRECİNE İLİŞKİN AŞAĞIDAKİ ÖNERMELERE;	BEKLENTİLER				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum		Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()	23. Adayın amaçları ile kurumun amaçlarının uyuşması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	24. Adayın ekip çalışmasına yatkınlığı	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	25. Adayın görünür özrünün <u>bulunmaması</u>	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	26. Adayın insancıl ilişkiler kurabilecek yeterlikte olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	27. Adayın kendine güvenmesi	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	28. Adayın hoşgörülü ve sabırlı olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	29. Adayın araştırmacı bir kişiliğe sahip olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	30. Adayın teftişin sistemdeki yerini ve önemini kavraması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	31. Adayın teftişin amaç ve politikasını anlaması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	32. Adayın yazılı sınavda milli eğitim mevzuatından sorumlu olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	33. Adayın yazılı sınavda öğretmenlik meslek bilgisinden sorumlu olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	34. Adayın yazılı sınavda özel alan bilgisinden sorumlu olması	()	()	()	()	()

ALGILAR					İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN SEÇİLME SÜRECİNE İLİŞKİN AŞAĞIDAKİ ÖNERMELERE;	BEKLENTİLER				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum		Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()	35. Adayın yazılı sınavda genel kültür konularından sorumlu olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	36. Adayın sorumluluk sahibi olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	37. Seçme sürecinde adayların sicil dosyalarının da göz önüne alınması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	38. Seçme sürecinde adayın getirdiği referans mektuplarının da değerlendirilmesi	()	()	()	()	()

BÖLÜM III

İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YETİŞTİRİLME SÜRECİNE İLİŞKİN

MADDELER:

Aşağıda ilköğretim müfettişlerin yetiştirilme sürecine ilişkin algı ve beklentilerinizi ölçmek amacıyla hazırlanmış maddeler yer almaktadır. Verilen her bir maddeyi okuduktan sonra söz konusu maddeye katılma derecenizi “Katılmıyorum”, “Az Katılıyorum”, “Orta Düzeyde Katılıyorum”, “Kısmen Katılıyorum”, “Tamamen Katılıyorum” şıklarına göre belirleyerek, son sütunda verilen dereceler arasından ilgili dereceyi “X” işareti ile işaretleyerek belirtiniz.

ALGILAR					İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YETİŞTİRİLME SÜRECİNE İLİŞKİN AŞAĞIDAKİ ÖNERMELERE;	BEKLENTİLER				
Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum		Tamamen Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Orta Düzeyde Katılıyorum	Az Katılıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()	1. Adayın yetiştirilme sürecinde iki yarıyıl hizmetiçi eğitim görmesi	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	2. Hizmetiçi eğitim için ayrılan sürenin derslerin tamamlanması için artırılması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	3. Hizmetiçi eğitim derslerinin başarı notunun en az 70 olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	4. Aday müfettişlik süresinin üç yıl olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	5. Hizmetiçi eğitimde başarılı olan adayların yetiştirme sürecinin devamı olarak görev başında yetiştirme eğitimine katılması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	6. İlköğretim müfettişliğiyle ilgili bir yüksek lisans programından mezun olanlara göre, lisans mezunlarının aldıkları hizmetiçi eğitim süresinin artırılması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	7. Hizmetiçi eğitim programındaki ders türlerinin artırılması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	8. Hizmetiçi eğitimi ve görev başında yetiştirme eğitimini başarıyla tamamlayan adayın tekrar müfettiş yeterlik sınavına alınması	()	()	()	()	()

ALGILAR					İLKÖĞRETİM MÜFETTİŞLERİNİN YETİŞTİRİLME SÜRECİNE İLİŞKİN AŞAĞIDAKİ ÖNERMELERE;	BEKLENTİLER				
Tamamen Katlıyorum	Kısmen Katlıyorum	Orta Düzeyde Katlıyorum	Az Katlıyorum	Katılmıyorum		Tamamen Katlıyorum	Kısmen Katlıyorum	Orta Düzeyde Katlıyorum	Az Katlıyorum	Katılmıyorum
()	()	()	()	()	9. Hizmetiçi eğitimde adaylara yabancı dil dersi verilmesi	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	10. Adayların eğitimleri sırasında yurt dışına çıkıp oralandaki denetim sistemini görmelerinin sağlanması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	11. Hizmetiçi eğitimde bilgisayar derslerine yer verilmesi	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	12. Hizmetiçi eğitimdeki derslerin uygulama ağırlıklı olması	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	13. Adayın inceleme-araştırma görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	14. Adayın kurum teftişi görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	15. Adayın ders teftişi görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	16. Adayın rehberlik, mesleki yardım ve yetiştirme görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi	()	()	()	()	()
()	()	()	()	()	17. Adayın soruşturma görevini yapabilecek yeterlikte yetiştirilmesi	()	()	()	()	()

Hizmetiçi eğitim programında yer almasını gerekli gördüğünüz dersleri/konuları aşağıdaki listede "X" işareti ile işaretleyiniz. (İstediğiniz kadar işaretleyebilirsiniz.)

1. Hukuk alanında:

- İdare Hukuku
- İdari Yargı
- Yönetimin Yargısal Denetimi
- İdari Yargı Usul Mevzuatı

- Eğitim Hukuku ve Yürürlükteki Mevzuata Göre Uygulamalar
- Türk Anayasa Düzeni
- Temel Hak ve Hürriyetler
- Hukukun Temel Kavramaları ve İlkeleri
- Varsa başka

2. Kamu Yönetimi alanında:

- Yönetim
- Kamu Yönetimi
- Türkiye'nin Yönetim Yapısı ve Özellikleri
- Planlama, Önemi, Amaç ve İlkeleri ile Yönetimi
- DPT'ye Göre Eğitimin Hedefleri
- Çevre Sorunları
- Çevrenin Korunmasında Eğitim Kurumlarına Düşen Sorumluluklar
- Kamu Maliyesinde Ayniyat ve Satın Alma İşleri
- Eğitim Bütçesinin Tatbiki
- Kamu Maliyesi, Bütçe ve İlkeler ile Uygulama Teknikleri
- Mahalli İdareler ile Özel Teşebbüsün Eğitim Yatırımları Çalışmalarında Roller ve Önemi
- Varsa başka

3. Eğitim Bilimleri alanında:

- Eğitim Yönetimi ve Temel İlkeleri
- Türk Eğitim Sistemini Sorunları ve Çözüm Yolları
- Program Geliştirme Yönetim ve Teknikleri
- Eğitim Teknolojisi ve Eğitim Araçlarının Geliştirilmesi
- Halk Eğitiminde Amaç, İlke, Yöntem ve Teknikler ile Temel öncelikler
- Eğitim İşletmeciliği, Eğitim Yapılarının Amaca Uygun Kullanımı, Korunması ve Bakımı
- Eğitimde Standartlaşma ve Verimlilik
- Türk Kültür, Bilim ve Eğitim Tarihi, Eğitim Felsefesi ve Sosyolojisi
- Hizmetiçi Eğitimin Önemi ve Öncelikleri
- Bilgi Çağında Bilgisayar ve Eğitimde Önemi
- Öğretim Teori ve Modelleri, İlke ve Yönetimleri
- Özel Eğitimde Yöntem ve Teknikler ile Türkiye'nin Özel Eğitim Problemleri
- Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, İstatistik
- Türk Milli Eğitim Politikası ve Uygulamaları
- Öğrenci Kişilik Hizmetleri ve Eğitsel Etkinliklerin Eğitim Ortamının Oluşmasında Rolü

- Alan (dal) Öğretiminde Yöntem ve Teknikler
- Varsa başka

4. İşletme Yönetimi alanında:

- Personel Yönetimi ve Büro Yönetim Teknikleri
- Çalışma İlişkileri
- Halka İlişkiler ve Örgütsel Davranış
- Varsa başka

5. Ekonomi alanında:

- Ekonomi Terimleri ve Temel İlkeleri
- Eğitim Ekonomisi ve Verimlilik
- Varsa başka

6. Sosyoloji alanında:

- Bilimsel Araştırma Yöntem ve Teknikleri
- Türkiye'nin Toplumsal Yapısı ve Özellikleri
- Varsa başka

7. Teftiş alanında:

- Denetim Raporlarının Değerlendirilmesi
- Ortaya Konan Genel Nitelikli Problemlerin Tespiti, Çözüm Tekliflerinin Projelere Dönüştürülmesi Yöntemleri ve Bunların Makama Sunulması
- Brifing ve Kritik Toplantılar
- Denetim Çeşitleri
- Eğitim Ortamında Denetimin Amaç, İlke, Yöntem ve Teknikleri ile Denetim Fonksiyonları
- Yazışma Usulleri
- Rapor Çeşitleri ve Tekniği
- Fezleke ve Özellikleri ile Örnek Uygulamaları,
- Rapor ve Fezlekelerin Tabi Olduğu İşlemler ve Bunlara Ait Mevzuat
- Soruşturmalarda İlke, Yöntem ve Teknikler
- Adli ve İdari Soruşturmalarda Görev, Yetki ve Sorumluluklar ile İlgili Mevzuat
- Varsa başka